يَعۡتَذِرُونَ إِلَيۡكُمۡ إِذَا رَجَعۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡۚ قُل لَّا تَعۡتَذِرُواْ
لَن نُّؤۡمِنَ لَكُمۡ قَدۡ نَبَّأَنَا ٱللَّهُ مِنۡ أَخۡبَارِكُمۡۚ وَسَيَرَى
ٱللَّهُ عَمَلَكُمۡ وَرَسُولُهُۥ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلۡغَيۡبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٩٤ سَيَحۡلِفُونَ بِٱللَّهِ
لَكُمۡ إِذَا ٱنقَلَبۡتُمۡ إِلَيۡهِمۡ لِتُعۡرِضُواْ عَنۡهُمۡۖ فَأَعۡرِضُواْ
عَنۡهُمۡۖ إِنَّهُمۡ رِجۡسٞۖ وَمَأۡوَىٰهُمۡ جَهَنَّمُ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ
يَكۡسِبُونَ ٩٥ يَحۡلِفُونَ لَكُمۡ لِتَرۡضَوۡاْ عَنۡهُمۡۖ فَإِن
تَرۡضَوۡاْ عَنۡهُمۡ فَإِنَّ ٱللَّهَ لَا يَرۡضَىٰ عَنِ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡفَٰسِقِينَ
٩٦ ٱلۡأَعۡرَابُ أَشَدُّ كُفۡرٗا وَنِفَاقٗا وَأَجۡدَرُ أَلَّا يَعۡلَمُواْ حُدُودَ
مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِۦۗ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٞ ٩٧ وَمِنَ
ٱلۡأَعۡرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنفِقُ مَغۡرَمٗا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ
ٱلدَّوَآئِرَۚ عَلَيۡهِمۡ دَآئِرَةُ ٱلسَّوۡءِۗ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٞ ٩٨ وَمِنَ
ٱلۡأَعۡرَابِ مَن يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنفِقُ
قُرُبَٰتٍ عِندَ ٱللَّهِ وَصَلَوَٰتِ ٱلرَّسُولِۚ أَلَآ إِنَّهَا قُرۡبَةٞ لَّهُمۡۚ
سَيُدۡخِلُهُمُ ٱللَّهُ فِي رَحۡمَتِهِۦٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ٩٩

(94) Munaafiqoonni jihaada irraa hafan muslimootatti yeroo isaan jihaada irra deebi`an dhibee dadhabaa isaanitti himatu. (Kanaafuu) Rabbiin Ergamaa isaafi mu`uminoota waan isaan jedhanii deebisuufii qabanu itti hime. Rakkina sobaa hin himatinaa Rabbiin waan lubbuu keessan keessa jiru nu beeksiseera waan ta`eef waan isin nutti himtanu isaaniif hin amannu. Rabbiifi Ergamaan isaa tawbattanii tawbanni keessan isin irraa qeebalamuu yookiin munaafiqummaa keessanitti fufuu keessan arguuf deemu. Ergantanaa gara Rabbii isa waan hunda beekuutti deebitanii waan hojjataa turtan isinitti himee mindaas irratti isiniif galcha. Kanaafuu gara tawbataafi hojii gaggaariitti arifadhaa.
(95) Yaa Mu`uminootaa! Munaafiqoonni kun yeroo isin gara isaanii deebitan himannaa isaanii soba ta`e sana jabeeffachuu jecha akkasumas isaan komachuufi dheekkamuu irraa akka of qabdanuuf maqaa Rabbiitiin isiniif kakatu. Isaan najasoota warra keessi fokkate waan ta`aniif akka nama dallanee dhiisetti ittiin oodaa. Bakki quphannaa isaanii jahannama. Kunis mindaa munaafiqummaafi badii isaanii isaaniif galchuu jecha.
(96) Yaa Mu`uminootaa! Warri lola irraa hafe kun akka isin isaan irraa jaallattanuufi rakkoo isaan sobaan himatan sana akka irraa qeebaltanuu jecha isiniif kakatu. Kanaafuu irraa hin jaallatinaa; yoo irraa jaallatan dhugaatti ajaja Rabbii keessanii diddaniittu. Rabbiin ummata munaafiqummaafi kufriidhaan ajaja isaa irraa bahan irraa hin jaallatu waan ta`eef. Kanaafuu yaa muslimootaa! Nama Rabbiin isa irraa hin jaallanne irraa jaallachuu irraa eeggadhaa.
(97) Warri baadiyyaa yoo kafaran yookiin munaafiqa ta`an kufriin isaanii kufrii warra magaalaa irra kan hammaate ta`a; akkasumas munaafiqummaan isaaniis munaafiqummaa warra kaanii caalaa jabaata. Isaan waa`ee amantaa wallaaluu irratti (namoota kaan caalaa) irra dhihoodha; akkasumas wantoota waajibaafi sunnaa ta`an, hubannoo seera adda addaa kan Rabbiin Ergamaa isaa irratti buuse wallaaluufis irra dhihoodha. Garaa jabina waan qabanuufi baayyinaan namoota waliin waan wal hin makanneef (haala akkanaa qabaachuu danda`an). Rabbiin haala isaanii beekaadha. ishee irraayis waa tokko isa hin dhokatu. Waan hojjatuufi seera baasu ilaalchisees ogeessa.
(98) Munaafiqoota warra baadiyyaa keessaa (karaa Rabbii irratti) yoon kennadhe mindaa hin argadhu yoon dhiises Rabbiin nan adabu jedhee waan shakkuuf horii karaa Rabbii irratti kennatu nama akka dayniifi kasaaraatti ilaalutu jira. Kanumaa waliin altokko tokko of argisiisuu, lubbuufi qabeenyaa isaa eeggachuuf jecha ni kenna. Ammas hamaan tokko isinitti buunaan isin irraa qulqullaahuu barbaada. Garuu Rabbiin sharriifi mokkoroo baraan namatti dhufu kan isaan akka mu`uminoota irratti bu`u hawwaa turan sana haala hin yaadamneen isaanuma irratti akka bu`u taasise. Rabbiin waan isaan jedhanu ni beeka. Waan isaan of keessatti dhoksanus ni beeka.
(99) Warra baadiyyaa irraa nama Rabbiifi guyyaa Qiyaamatti amanuutu jira; akkasumas horii karaa Rabbii irratti kennatu waan gara Rabbiitti ittiin dhihaatu (akka ta`e yaaduu) waliin du`aa`iifi dhiifama Ergamaan Rabbii (saw) isaaf kadhatanu argannaa guddaa (Rabbiin biraa argatamuuf) sababa taasisee nama amanutu jira. Hubadhaa! Karaa Rabbii irratti kennachuun isaatiifi du`aa`iin Ergamaan Rabbii isaaf godhu waan inni Rabbiin biratti ittiin dhihaatuudha. Rabbiin rahmata isaa bal`aa taate kan dhiifama isaatiifi jannata of keessaa qabdu keessa isa seensisuudhaan mindaa isaa Rabbiin biratti argachuuf deema. Rabbiin gabroota isaa irraa nama tawbateef akkan araaramaa mararfataadha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Dirreen hojiifi dirqamni adda addaa soba munaafiqootaa ifa baasuuf ragaa guddaadha.
- Warri baadiyyaa yoo kafaran warra magaalaa irra kufriifi munaafiqummaan ni jabaatu.
- Niyyaa qulqulleessuu waliin karaa Rabbii irratti akka kennatanu namoota kakaasuufi namni kana hojjate mindaan isaa guddaa akka ta`e.
- Sadarkaa barumsi qabuufi namni barumsa hin qabne dogongoratti akkaan dhihoo akka ta`e.

وَٱلسَّٰبِقُونَ ٱلْأَوَّلُونَ مِنَ ٱلْمُهَٰجِرِينَ وَٱلْأَنصَارِ وَٱلَّذِينَ
ٱتَّبَعُوهُم بِإِحْسَٰنٍ رَّضِيَ ٱللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا۟ عَنْهُ وَأَعَدَّ
لَهُمْ جَنَّٰتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا ٱلْأَنْهَٰرُ خَٰلِدِينَ فِيهَآ أَبَدًا
ذَٰلِكَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ١٠٠ وَمِمَّنْ حَوْلَكُم مِّنَ ٱلْأَعْرَابِ
مُنَٰفِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ ٱلْمَدِينَةِ مَرَدُوا۟ عَلَى ٱلنِّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ
نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُم مَّرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَىٰ عَذَابٍ
عَظِيمٍ ١٠١ وَءَاخَرُونَ ٱعْتَرَفُوا۟ بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا۟ عَمَلًا صَٰلِحًا
وَءَاخَرَ سَيِّئًا عَسَى ٱللَّهُ أَن يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
١٠٢ خُذْ مِنْ أَمْوَٰلِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِم بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ
إِنَّ صَلَوٰتَكَ سَكَنٌ لَّهُمْ وَٱللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ١٠٣ أَلَمْ يَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ
ٱللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ ٱلتَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِۦ وَيَأْخُذُ ٱلصَّدَقَٰتِ وَأَنَّ
ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ١٠٤ وَقُلِ ٱعْمَلُوا۟ فَسَيَرَى ٱللَّهُ عَمَلَكُمْ
وَرَسُولُهُۥ وَٱلْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عَٰلِمِ ٱلْغَيْبِ وَٱلشَّهَٰدَةِ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ١٠٥ وَءَاخَرُونَ مُرْجَوْنَ لِأَمْرِ ٱللَّهِ
إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَٱللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ١٠٦

100 Muhaajiroota irraa warri jalqaba gara iimaanaatti ariifatanii biyyaafi qehee isaanii dhiisanii gara Rabbitti godaanan akkasumas warra Madiinaa irraa isaan Nabiyyii isaatiif tumsan, namni jechaafi gocha gaarii ta`een Muhaajirootaafi Ansaarota warra iimaanaan dursan hordofe, Rabbiin isaan irraa jaalatee hojii isaanii irraa qeebaleera. Isaanis mindaa guddaa Rabbiin kenneef irraa jaallataniiru. Jannata jala gamoo ishee laggeen yaatu isaaniif qopheesseera. Yoomuu ishee keessa taa`u. Milkuu guddaa jechuun mindaa akkanaati.

101 Jiraattota baadiyyaa warra Madiinatti dhihaatanu keessaa munaafiqootatu jiru. Warra Madiinaa irraahis munaafiqoota munaafiqummaa isaanii irratti gadi dhaabbatantu jiru; garuu Yaa Ergamichaa! ati isaan hin beektu; Rabbuma qofatu isaan beeka. Rabbiin si`a lama isaan adaba. Si`a tokko munaafiqummaa isaanii ifa baasee isaan ajjeesee isaan booji`uun kan isaan adabu yeroo ta`u, si`a tokko immoo aakhiraatti adabbii qabriitiin adabamanii booda ibidda irraa isa gadii kan ta`e gara adabbii guddaa sanatti dabarfamu.

102 Warra Madiinaa irraa namoota rakkoo tokko malee duula irraa hafantu jiru. Akka rakkoo tokko malee lola irraa hafan ofitti raganiiru. Dhibee sobaa hin himanne. Hojii isaanii gaggaarii kan akka ajaja Rabbii raawwachuu, sharii`aa eeggachuufi karaa Rabbii irratti jihaada gochuu hojii hamaatiin makan. Akka Rabbiin irra isaaniif darbuufi tawbata isaanii qeebalu barbaadu. Rabbiin gabroota isaa irraa nama tawbateef kan akkaan dhiisuufi rahmata godhuudha.

103 Yaa Ergamichaa! horii isaanii irraa zakaa xurii maasiyaa irraa isaan qulqulleessituufi khayrii isaanii ittiin dabalamu harkaa fuudhi. Du`aa`iin kee isaaniif mararteefi tasgabbii waan ta`eef yemmuu harkaa fuute Rabbiin kadhuuf. Rabbiin kadhaa kee kan dhagahu yemmuu ta`u, yaadaafi hojii isaaniitis ni beeka.

104 Warri jihaada irraa hafanii amma tawbachutti jiranu kun, Rabbiin gabroota isaa irraa warra tawbateef akka dhiisuufi ishee irraa dureessa ta`uu waliin sadaqaas akka qeebalu akkasumas warra kennateef mindaa akka kaffalu, Rabbiin qulqullaahee ol ta`e gabroota isaa irraa warra tawbateef (badii isaanii) akka irra darbuufi akka isaan mararfatu akka beekanuufi.

105 Yaa Ergamichaa! Warra jihaada irraa hafanii amma badii isaanii irraa tawbachutti jiranuun: waan isin darbe suphadhaa; hojii keessanis Rabbiif qulqulleessaa; waan inni jaallatu hojjadhaa; Rabbiin, Ergamaan isaafi mu`uminoonni hojii keessan arguuf deemu. Guyyaa Qiyaamaa immoo gara Rabbii isa waan hunda beekuutti deebitu. Waan isin dhoksitanuufi mul`istanus ni beeka. Waan isin addunyaa irratti hojjataa turtan isinitti himuuf deema. Mindaas irratti isiniif galcha.

106 Warra lola Tabuuk irraa hafan irraa warra sababa hin qabnetu jiru. Isaan kun akka Rabbiin waa`ee isaanii ilaalchisee murtee tokko dabarsutti warra tursiifamaniidha. Isaan ilaalchisee Rabbiin waan fedhe murteessa. Yoo isaan tawbachuu dhiisan yoo fedhe isaan adaba. Yoo fedhe yoo isaan tawbatan ni dhiisaaf. Rabbiin nama adabamuu qabuufi nama irra darbamuufii qabu ni beeka. Waan hojjatuufi seera baasu ilaalchisee ogeessa. Isaan kun: Muraaraa Bin Rabii`ii, Ka`ib Bin Maalikiifi Hilaal Bin Umayyaati.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Iimaanatti sardamuun, karaa Rabbii irratti qabsaa`uun diinii gargaaruun akkasumas karaa warra gaggaarii duraan darbanii hordofuun dirqama ta`uu isaa
- Waan fagoo beekuudhaan Rabbiin qophaa akka ta`eefi waan qalbii namaa keessa jiru eenyunuu akka beekuu hin dandeenye
- Mu`uminoota irraa warra badii hojjataniif yoo isaan tawbatan Rabbiin isaaniif dhiisuun kan kajeelamu ta`uu isaa
- Zakaa baasuun dirqama ta`uufi bu`aa isheen qabdu mul`isuu, akkasumas horii namaa baayyisuufi lubbuu namaa doqnummaafi waan kana malee jiru balaa adda addaa irraa qulqulleessuu.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ
الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ ۚ
وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ ۖ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿١٠٧﴾ لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا ۚ لَمَسْجِدٌ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَىٰ
مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ ۚ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ
يَتَطَهَّرُوا ۚ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرِينَ ﴿١٠٨﴾ أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ
عَلَىٰ شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٩﴾ لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً
فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
﴿١١٠﴾ ۞ إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ ربع الحزب ٤١
بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ ۚ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ ۖ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ
وَالْقُرْآنِ ۚ وَمَنْ أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ ۚ فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ۚ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

(107) Dabalata munaafiqoota irraa isaan ibaadaa Rabbiitiif odoo hin ta`in muslimoota miidhuufi kufrii dirree baasuuf jecha warra munaafiqummaa qabanu kan gargaaranu akkasumas mu`uminoota gidduu gargar baasuu, nama Rabbiifi Ergamaa isaatiin lolu qopheessuufi gargaaruuf jecha masjida ijaaranu kun muslimootaa mararfachuuf malee yaada biraa hin yaadne jechuun isiniif kakatu; garuu waan himataaranu kana keessatti akka isaan sobduu ta`an Rabbiin ragaa baha.

(108) Yaa Ergamichaa! masjidni kun kanaan waan beekamuuf waamicha munaafiqoonni akka itti salaattuuf si waaman sana tole hin jedhin. Masjida kufrii irratti ijaarame kana irraa masjida Qubaa`i kan jalqaba sodaa Rabbii irratti bu`uureeffame sanatu itti sagaduuf irra haqa. Masjida Qubaa`ii keessa waan fokkataa ta`e irraa bishaaniin, cubbuu irraa immoo tawbataafi istigfaaraan namoota of qulqulleessantu jiru. Rabbiin warra wuduu dhabuufi wantoota fokkataa ta`an akkasumas cubbuu irraa qulqullaa`anu ni jaallata.

(109) Sila namni ajaja Rabbiitiin buluufi waan inni dhorke irraa dhorkamuun akkasumas hojii khayrii babal`isuun jaalala Rabbii argachuuf jecha ijaarsa isaa sodaa Rabbii irratti bu`uuresseefi namni muslimoota irratti miidhaa qaqqabsiisuuf akkasumas kufrii jabeessuufi mu`uminoota gidduu gargar baasuu jecha masjida ijaare wal qixxaahaa? Gonkumaa wal hin qixxaahanu. Inni duraa ijaarsi isaa wal qabee kan cime yemmuu ta`u ni jiga jedhamee hin sodaatamu. Inni (lammaffaa) kun immoo akka nama afaan hallayyaa irratti ijaarsa ijaaree ijaarsa isaa waliin qilee jahannam keessatti kufeeti. Rabbiin warra kufriifi munaafiqummaadhaan badii dalage karaa haqaa irratti isaan hin qajeelchu.

(110) Masjiidni isaan miidhaa, shakkiifi munaafiqummaa jecha ijaaran hanga lubbuun isaanii du`aan yookiin seefiin ajjeefamuudhaan ciccittutti qalbii isaanii keessatti shakkii uumuu irraa hin dabu. Rabbiin hojii gabroota isaa ni beeka. Mindaa khayriifi sharrii irratti kafaluus ta`e murtee murteessu keessatti ogeessa. Munaafiqoota warra jihaada irraa hafan (hojii isaanii) erga saaxileen booda, mindaa warra karaa isaa irratti jihaada godhanuu dubbachutti seenee akkana jedhe:

(111) Rabbiin mu`uminoota irraa lubbuu isaanii gatii qaalii (ho`aa) ta`een (jannataan) biteera. Silumatti kan isaa utuma ta`anuu tola isa biraa ta`een Sababa jarri jechi Rabbii akka ol ta`uu jecha kaafirootaan lolanii ajjeesanii ajjeefamaniif (Rabbiin jannataan lubbuu isaanii irraa bite). Rabbiin kana kitaaba Muusaa Tawraatiin keessatti, kitaaba Iisaa Injiiliin keessatti akkasumas kitaaba Muhammad Qur`aana keessatti waadaa dhugaa ta`e wareegeera. Yaa mu`uminootaa! Rabbiin caalaa wareega isaa kan guutu tokkollee waan hin jirreef bittaafi gurgurtaa Rabbii waliin taasiftaniin bu`aa guddaa dhugumaan argattaniittu waan ta`eef gammadaa.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Jaalalli Rabbii warra najasaa lubbuufi najasaa qaamaa irraa qulqullaa`aniif mirkanaa`uu isaa
- Namni hojii tokko Rabbiif jecha hojjateefi namni hojii isaatiin kufrii gargaaruufi muslimootaan loluu yaadee hojjate akka wal hin qixxoofne. Inni jalqabaa hojiin isaa isaaf hafee (Rabbiin biratti) ittiin milkaa`a. Inni lammaffaa immoo hojiin isaa jalaa badee namtichi kasaara.
- Jihaadni akka jiruufi isa irrattis namoota kakaasuun amantaa duraanii keessas jiraachuu isaa
- Akkuma mu`uminoota walitti fiduufi gidduu isaaniitti tokkummaa ijaaruun dirqama ta`u, sochiin mu`uminoota gargar baasu hundumtuu yakka akka ta`eefi gocha sana dhiisuun akkasumas dhabamsiisuun dirqama ta`uu.

ٱلتَّٰٓئِبُونَ ٱلۡعَٰبِدُونَ ٱلۡحَٰمِدُونَ ٱلسَّٰٓئِحُونَ
ٱلرَّٰكِعُونَ ٱلسَّٰجِدُونَ ٱلۡأٓمِرُونَ بِٱلۡمَعۡرُوفِ
وَٱلنَّاهُونَ عَنِ ٱلۡمُنكَرِ وَٱلۡحَٰفِظُونَ لِحُدُودِ ٱللَّهِۗ
وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ١١٢ مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ
أَن يَسۡتَغۡفِرُواْ لِلۡمُشۡرِكِينَ وَلَوۡ كَانُوٓاْ أُوْلِي قُرۡبَىٰ
مِنۢ بَعۡدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمۡ أَنَّهُمۡ أَصۡحَٰبُ ٱلۡجَحِيمِ ١١٣ وَمَا
كَانَ ٱسۡتِغۡفَارُ إِبۡرَٰهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن مَّوۡعِدَةٖ وَعَدَهَآ
إِيَّاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُۥٓ أَنَّهُۥ عَدُوّٞ لِّلَّهِ تَبَرَّأَ مِنۡهُۚ إِنَّ إِبۡرَٰهِيمَ
لَأَوَّٰهٌ حَلِيمٞ ١١٤ وَمَا كَانَ ٱللَّهُ لِيُضِلَّ قَوۡمَۢا بَعۡدَ إِذۡ
هَدَىٰهُمۡ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَۚ إِنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ
عَلِيمٌ ١١٥ إِنَّ ٱللَّهَ لَهُۥ مُلۡكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِۖ يُحۡيِۦ
وَيُمِيتُۚ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ مِن وَلِيّٖ وَلَا نَصِيرٖ ١١٦
لَّقَد تَّابَ ٱللَّهُ عَلَى ٱلنَّبِيِّ وَٱلۡمُهَٰجِرِينَ وَٱلۡأَنصَارِ ٱلَّذِينَ
ٱتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ ٱلۡعُسۡرَةِ مِنۢ بَعۡدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ
فَرِيقٖ مِّنۡهُمۡ ثُمَّ تَابَ عَلَيۡهِمۡۚ إِنَّهُۥ بِهِمۡ رَءُوفٞ رَّحِيمٞ ١١٧

(112) Warri mindaa kana argatanu warra waan Rabbiin jibbe irraa gara waan Rabbiin jaallatutti goraniidha. Ammas warra Rabbiif jecha of gadi qabanii isaan buluutti jajjabaataniidha. Ammas warra yeroo hunda Rabbiin faarsanu. Warra soomanuufi warra salaatanu; akkasumas warra waan Rabbiin yookiin Ergamaan isaa ajajeen ajajanuufi waan Rabbiifi Ergamaan isaa dhorkan irraa dhorkanuudha. Ammas warra waan Rabbiin ajaje hordofuun (ajaja Rabbii) eeggatanuufi waan inni dhorke irraa fagaachuun (ajaja isaa) eeggatanuudha. Yaa Ergamichaa! mu`uminoota haala kanaan dubbataman addunyaafi aakhiraatti waan isaan gammachiisu itti himi.

(113) Nabiyyiiniifi mu`uminoonni mushrikootaaf araarama Rabbiin kadhachuun hin eeyyamamu. Utuma firoota isaanii ta`anii erga Sababa shirkii irratti du`uutiin kan ibiddaa ta`uun isaanii isaaniif ifa galee (hin eeyyamamuuf).

(114) Ibraahiim abbaa isaatiif araarama gaafachuun isaa waan waadaa isaa seenee tureef gara Islaamaatti seenuu kajeeluudhaani. Abbaan isaa diina Rabbii ta`uufi akka gorsi isa hin fayyadne yookiin kufrii irratti akka du`u karaa beeksisa Rabbiin biraa ta`eetiin yemmuu isaaf ifa galu isa irraa qulqullaa`e. Isaaf araarama gaafachuun isaa yaada isuma biraa ka`e malee ajaja Rabbiin biraa itti bu`e mormuuf hin turre. Ibraahiim nama guddisee Rabbiif of gadi qabu; akkasumas ummata isaa warra badii raawwatanuuf guddisee kan irra isaaniif darbuudha.

(115) Rabbiin ummata tokko erga qajeelchee booda jallina kan isaan irratti murteessu hin taane hanga haraama irraa waan irraa fagaachuu qabanu isaaniif ibsutti. Waan isaan irratti haraama ta`e erga haraamummaa isaa baranii booda yoo hojjatan jallina isaanitti murteessa. Rabbiin waan hunda beeka. Waa tokko isa hin dhokatu. Dhugumaan waan isin hin beekne isin barsiiseera.

(116) Mootummaan samiifi dachii kanuma Rabbii qofa. Shariiknis isaaf hin jiru. Dhokattuunis isa jalaa dhokachuu hin dandeessu. Nama fayyisuu fedhe ni fayyisa. Nama ajjeesuu fedhes ni ajjeesa. Yaa namootaa! Rabbiin malee waan dubbii keessan of harkaa qabu hin qabdanu. Tumsaa waan hamaa isin irraa deebisee diina keessan irratti isin gargaaru hi qabdanu.

(117) Dhugumaan Rabbiin Muhammadiif yeroo inni munaafiqoota warra lola Tabuuk irraa oolaniif eeyyama godhu (dogongora isaa) irra darbeeraaf. Akkasumas Muhaajirootaafi Aansaarota warra isa irraa odoo boodatti hin hafin gubaan cimuufi galaan harka isaanii keessa jiru xiqqaachuu waliin akkasumas dinni isaanii jabaa ta`uu waliin warra isa hordofaniif (tawbata isaanii irraa qeebalee badii isaanii) irra darbeeraaf. Waan rakkoo cimaa keessa jiranuuf jecha isaan keessaa qalbiin garee tokkoo gara lola dhiisuutti dhihaatteen booda, Rabbiin tasgabbiifi duula irratti hirmaachuu isaaniif laaffise. Tawbata isaaniis irraa qeebale. Inni kan akkan isaaniif rahmata godhuufi isaan mararfatuudha. Akka tawbatanu gochuuniifi tawbata isaanii irraa qeebaluun kanuma irraayi.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Mushrikootaaf araarama kadhachuudhaaf gocha Ibraahiim ragaa godhachuun sirrii akka hin taane.
- Diliin rakkina, xinneenyaafi waliigaltee dhabuuf sababa ta`uu isaa.
- Rabbiin mootii mootowwanii akka ta`e akkasumas gargaaraa keenya akka ta`eefi isa malees gargaaraan kan biraa akka nuuf hin jirre.
- Sahaabonni Nabi Muhammad (saw) caalina isaan ummata kaan irra qabanu

وَعَلَى ٱلثَّلَٰثَةِ ٱلَّذِينَ خُلِّفُواْ حَتَّىٰٓ إِذَا ضَاقَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلۡأَرۡضُ
بِمَا رَحُبَتۡ وَضَاقَتۡ عَلَيۡهِمۡ أَنفُسُهُمۡ وَظَنُّوٓاْ أَن لَّا مَلۡجَأَ
مِنَ ٱللَّهِ إِلَّآ إِلَيۡهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيۡهِمۡ لِيَتُوبُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلتَّوَّابُ
ٱلرَّحِيمُ ١١٨ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَكُونُواْ مَعَ
ٱلصَّٰدِقِينَ ١١٩ مَا كَانَ لِأَهۡلِ ٱلۡمَدِينَةِ وَمَنۡ حَوۡلَهُم
مِّنَ ٱلۡأَعۡرَابِ أَن يَتَخَلَّفُواْ عَن رَّسُولِ ٱللَّهِ وَلَا يَرۡغَبُواْ
بِأَنفُسِهِمۡ عَن نَّفۡسِهِۦۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمۡ لَا يُصِيبُهُمۡ ظَمَأٞ
وَلَا نَصَبٞ وَلَا مَخۡمَصَةٞ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ وَلَا يَطَـُٔونَ مَوۡطِئٗا
يَغِيظُ ٱلۡكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنۡ عَدُوّٖ نَّيۡلًا إِلَّا كُتِبَ
لَهُم بِهِۦ عَمَلٞ صَٰلِحٌۚ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجۡرَ ٱلۡمُحۡسِنِينَ
١٢٠ وَلَا يُنفِقُونَ نَفَقَةٗ صَغِيرَةٗ وَلَا كَبِيرَةٗ وَلَا يَقۡطَعُونَ
وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمۡ لِيَجۡزِيَهُمُ ٱللَّهُ أَحۡسَنَ مَا كَانُواْ
نصف الحزب ٤١ يَعۡمَلُونَ ١٢١ ۞ وَمَا كَانَ ٱلۡمُؤۡمِنُونَ لِيَنفِرُواْ كَآفَّةٗۚ
فَلَوۡلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرۡقَةٖ مِّنۡهُمۡ طَآئِفَةٞ لِّيَتَفَقَّهُواْ فِي ٱلدِّينِ
وَلِيُنذِرُواْ قَوۡمَهُمۡ إِذَا رَجَعُوٓاْ إِلَيۡهِمۡ لَعَلَّهُمۡ يَحۡذَرُونَ ١٢٢

118 Warra lola Tabuuk irraa hafuu isaaniitiin tawbanni isaanii achi butame, Nabiyyiinis akka Sahaaboonni isaanii ittiin oodanu kan ajajan, yaaddoon cimaafi cinqiin isaan qabe, bal`ina ishee waliin kan lafti isaan itti dhiphatteefi sababa mukaahuutiin qomni isaanii kan isaanitti dhiphatte kanumaa waliin gara Rabbii tokkicha ta`e sanatti malee gara itti siqanu akka hin qabne kan baran sadan (isaanis : Ka`ab bin Maalik, Muraaraa bin Rabii`iifi Hilaal bin Umayyaa turan) tawbata isaaniif kennuun isaan mararfateera. Erga isaan tawbatanii booda tawbata isaanii iraa qeebaleera. Inni gabroota isaa irraa gooftaa tawbata akkan qeebaluudha; isaanis mararfataadha.

119 Yaa warri Rabbitti amantanii Ergamaa isaa hordoftanii sharii`aa isaatti hojjattan! Waan inni ajaje hojjachuufi waan Inni dhorke irraa dhorkamuun Rabbiin sodaadhaa. Dhugaadhaan malee bilisa bahuu waan hin dandeenyeef warra iimaana isaanii keessatti akkasumas gochaafi jecha isaaniitiin dhugaa dubbatanu waliin ta`aa.

120 Warra Madiinaatiifi warra naannoo ishee jiranu jiraattota baadiyyaatiif yemmuu Ergamaan Rabbii (saw) jihaadaaf bahe isa biraa manatti hafuun isaaniif hin eeyyamamu. Lubbuu isaa caalaa lubbuu isaanii filachuu hin qabanu. Hinumaa kan isaan irratti dirqama ta`u lubbuu isaanii isaaf gumaachuudha. Kunis kan ta`uu danda`e karaa Rabbii irratti dheebuus ta`ee beelli akkasumas ciinqiin isaan tuqee hin hafu; quphannaa kaafiroota yaaddessuu quphataniis hin hafanu; diina irraa ajjeefamuun, booji`amuun akkasumas mo`atamuun isaan xuqee hin hafu yoo Rabbiin kanaan sawaaba hojii gaarii isaan irraa qeebalamu isaaniif barreesse malee. Rabbiin hojii warra toltuu hojjatuu jalaa hin balleessu. Hinumaa guutee irratti isaaniif ida`ee kennaaf.

121 Horii xiqqoos ta`ee guddaa kennanii hin hafanu akkasumas sulula tokko qaxxaamuranii hin hafanu waan isaan kennataniifi imaltummaa isaan deemaniin mindaa isaaniif galchuu jecha yoo barreesseef male. Aakhiraattis mindaa hojii isaan hojjatan caalu isaaniif kenna.

122 Diinni isaanii yoo isaan injifatan bakka tokkotti akka hin dhumne jecha mu`umintoonni hundumtuu walgahanii jihaadaaf bahuu hin qabanu. Maaliif isaan irraa gareen tokko jihaadaaf bahee gareen tokko immoo Ergamaa Rabbii (saw) waliin hafee Qur`aanaafi ahkaama sharii`aa isarraa dhagahanuun beekumsa argatanii yeroo ummanni isaanii (duula irraa) gara isaaniitti deebi`anu, akka isaan waan Inni ajaje ajajamanii waan inni dhorke irraa dhorkamuun adabbii Rabbii irraa eeggatanu isaan akeekachiisuuf jecha (duula irraa Ergamaa Rabbii biratti) maaliif hin hafne? Kun garee loltuu Ergamaan Rabbii (saw) dirqama tokko tokkoof Sahaabota isaanii keessaa garee tokko filatanii gara naannoo adda addaatti erganu ilaalchiseeti.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Dhugaa dubbachuuniifi Rabbiin sodaachuun (azaaba) irraa nagaa bahuuf Sababa waan ta`aniif (haala kana qabaachuun) dirqama ta`a.
- Karaa Rabbii irratti kennachuun sadarkaa inni qabu
- Sababa diiniin kana lachaniin (beekumsaafi jihaadaan) malee hin dhaabbanneef waa`ee amantaa ilaalchisee beekumsa qabaachuun akkuma jihaadaa dirqama ta`a.

يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قَٰتِلُواْ ٱلَّذِينَ يَلُونَكُم مِّنَ ٱلۡكُفَّارِ
وَلۡيَجِدُواْ فِيكُمۡ غِلۡظَةٗۚ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلۡمُتَّقِينَ
١٢٣ وَإِذَا مَآ أُنزِلَتۡ سُورَةٞ فَمِنۡهُم مَّن يَقُولُ أَيُّكُمۡ زَادَتۡهُ
هَٰذِهِۦٓ إِيمَٰنٗاۚ فَأَمَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ فَزَادَتۡهُمۡ إِيمَٰنٗا وَهُمۡ
يَسۡتَبۡشِرُونَ ١٢٤ وَأَمَّا ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٞ فَزَادَتۡهُمۡ
رِجۡسًا إِلَىٰ رِجۡسِهِمۡ وَمَاتُواْ وَهُمۡ كَٰفِرُونَ ١٢٥ أَوَلَا
يَرَوۡنَ أَنَّهُمۡ يُفۡتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٖ مَّرَّةً أَوۡ مَرَّتَيۡنِ
ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمۡ يَذَّكَّرُونَ ١٢٦ وَإِذَا مَآ
أُنزِلَتۡ سُورَةٞ نَّظَرَ بَعۡضُهُمۡ إِلَىٰ بَعۡضٍ هَلۡ يَرَىٰكُم
مِّنۡ أَحَدٖ ثُمَّ ٱنصَرَفُواْۚ صَرَفَ ٱللَّهُ قُلُوبَهُم بِأَنَّهُمۡ قَوۡمٞ
لَّا يَفۡقَهُونَ ١٢٧ لَقَدۡ جَآءَكُمۡ رَسُولٞ مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ
عَزِيزٌ عَلَيۡهِ مَا عَنِتُّمۡ حَرِيصٌ عَلَيۡكُم بِٱلۡمُؤۡمِنِينَ
رَءُوفٞ رَّحِيمٞ ١٢٨ فَإِن تَوَلَّوۡاْ فَقُلۡ حَسۡبِيَ ٱللَّهُ لَآ إِلَٰهَ
إِلَّا هُوَۖ عَلَيۡهِ تَوَكَّلۡتُۖ وَهُوَ رَبُّ ٱلۡعَرۡشِ ٱلۡعَظِيمِ ١٢٩

ترتيبها ١٠ — سُورَةُ يُونُسَ — آياتها ١٠٩

(123) Mu`uminootatti dhihoo waan ta`aniif rakkoo Mu`uminoota irra gahuuf Sababa ta`uu danda`anuuf kaafiroota ollaa isaaniitti argamanu akka lolanu Rabbiin isaan ajaje. Akkuma kana isaan sodaachisuufi sharrii isaanii deebisuuf jecha humnaafi cimina isaanii akka mul`isanu isaan ajaje. Rabbiin gargaarsa isaatiin mu`uminoota warra isa sodaatanu waliin jira.

(124) Yeroo Rabbiin Ergamaa isaa irratti suuraa tokko buusu munaafiqoota irraa nama qoosuuf jecha isin irraa eenyutu wanti Muhammad irratti buufame iimaana isaaf dabala? jechuun nama gaafatutu jira. Isaan Rabbitti amananii Ergamaa isaa dhugoomsan, suuraan (Qur`aanaa) buufamuun dhugumaan iimaana isaanii irratti iimaana ni dabaltiif. Faayidaa addunyaafi aakhiraa waan isaaniif qabuu jennaan suuraa bu`e sanatti ni gammadu.

(125) Munaafiqoonni immoo Qur`aanni seeraafi seenaa adda addaa haala of keessaa qabuun buufamuun isaa waan sobsiisanii jiranuuf dhukkubaafi fokkina isaaniif dabala. Dhukkubni qalbii isaaniis lakkoofsuma Qur`aanni bu`uun dabalaa deema. Sababni isaa isaantu lakkoofsuma waa tokko bu`uun waan isa keessa jiru ilaalchisee himannaa dhiheessanii kufrii irratti du`u.

(126) Munaafiqoonni warri waa xiinxalanu akka Rabbiin wagguma waggaan si`a tokko yookiin si`a lama isaan mokkoraa jiruufi haala isaanii ifa baasee munaafiqummaa isaanii saaxilaa jiru hin arganuu? Akka Rabbiin kana isaanitti hojjataa jiru erga baranii boodas kufrii isaanii irraa hin tawbatanu; munaafiqummaa isaanii irraayis hin socho`anu. Wanti isaanitti argame kun Rabbiin biraayyi jedhaniis hin gorfamanu.

(127) Rabbiin suuraa tokko kan waa`ee munaafiqootaa itti dubbate Ergamaa isaa irratti yeroo buusu, munaafiqoonni gariin garii isaaniitiin namni isin argaaru jiraa? haala jedhanuun wal ilaalu. Yoo namni isaan argaa jiru hin jirre taa`icha sana dhiisanii bahu. Hubadhaa! Rabbiin qalbii isaanii qajeelumaafi khayrii irraa garagalche. Sababa jarri ummata waa hin hubanne ta`uu isaaniitiin Rabbiin isaan xiqqeesse.

(128) Yaa Arabootaa! Rabbiin Ergamaa isin irraa ta`e kan wanti isinitti jabaatu hundumtuu isatti jabaatu, qajeeluma keessan kan guddisee hawwuufi keessumaayyuu mu`uminoota guddisee kan mararfatu isinitti dhufeera.

(129) Yaa Ergamichaa! waan ati ittiin dhuftetti amanuu dhiisanii yoo sirraa garagalan, Gooftaan Arshii Guddaa kan isa malee gabbaramaan dhugaan gabbaramu hin jirre sun nagaha jedhiin.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Mootummaan Islaamaa bal`atee loluun barbaachisaa ta`ee yoo argame kaafiroota dhihoo ta`an irraa lola jalqabuun dirqama ta`uu isaa
- Munaafiqoonni yeroo Qur`aanni isaan ilaalchisee bu`u tasgabbii kan hin qabne ta`u isaanii ifa baasuu
- Akka Nabiyyiin (saw) mu`uminoota mararfatanu mul`isuu
- Keeyyattoonni kun akka iimaanni dabaluufi hir`atu argisiisu. Kanaafuu mu`uminni tokko iimaana isaa qeexuufi sadarkaa inni irra jiru ilaaluu qaba. Akkasumas iimaanni isaa itti fufinsaan akka guddataa deemu haaromsuufi (hojii khayrii ta`en) isa dabaluu qaba.

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓر ۚ تِلْكَ ءَايَٰتُ ٱلْكِتَٰبِ ٱلْحَكِيمِ ﴿١﴾ أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا
أَنْ أَوْحَيْنَآ إِلَىٰ رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنذِرِ ٱلنَّاسَ وَبَشِّرِ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُوٓا۟ أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِندَ رَبِّهِمْ ۗ قَالَ ٱلْكَٰفِرُونَ
إِنَّ هَٰذَا لَسَٰحِرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۖ يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۖ
مَا مِن شَفِيعٍ إِلَّا مِنۢ بَعْدِ إِذْنِهِۦ ۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمْ فَٱعْبُدُوهُ ۚ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٣﴾ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا ۖ وَعْدَ ٱللَّهِ حَقًّا ۚ إِنَّهُۥ
يَبْدَؤُا۟ ٱلْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥ لِيَجْزِىَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟
ٱلصَّٰلِحَٰتِ بِٱلْقِسْطِ ۚ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ
وَعَذَابٌ أَلِيمٌۢ بِمَا كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ ﴿٤﴾ هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلشَّمْسَ
ضِيَآءً وَٱلْقَمَرَ نُورًا وَقَدَّرَهُۥ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا۟ عَدَدَ ٱلسِّنِينَ
وَٱلْحِسَابَ ۚ مَا خَلَقَ ٱللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِٱلْحَقِّ ۚ يُفَصِّلُ ٱلْءَايَٰتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ إِنَّ فِى ٱخْتِلَٰفِ ٱلَّيْلِ وَٱلنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ
ٱللَّهُ فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ لَءَايَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَتَّقُونَ ﴿٦﴾

BOQONNAA YUUNUS

- Isheen Makkatti buute -

Kaayyoo Suurattii:

warra wahyii (ergaa Rabbiin biraa dhufe) sobsiisanu ragaadhaan isaan falmuufi rahmata Rabbii akka kajeelanu akkasumas adabbii Rabbii akka sodaatanu gochuun gara iimaanaatti isaan waamuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Alif; Laam; Raa) jalqaba Suuraa Albaqaraa irratti kan akkanaa ilaalchisee ibsi godhameera. Keeyyatni boqonnaa kana keessatti dubbifamtu kun keeyyata Qur`aanaa ifa galfamaa, hubatamaa akkasumas seeraafi ogummaa kan of keessatti hammatteedha.

(2) Ergamaa isaan irraa ta`e tokko irratti wahyii (ergaa) buusuun keenya ajaa`ibsiifachuutti namoota kakaasee? Yaa Ergamichaa! warra Rabbitti amane Sababa hojii gaarii isaan dabarfataniitiin Rabbii isaanii biratti mindaa hojii isaanii taa`ichi ol fuudhamaa akka isaaniif jiru itti himi. Kaafiroonni: namichi keeyyattoota kanaan dhufe falfalaadha. Kan inni ittiin dhufes sihrii mul`ataadha jedhan.

(3) Yaa warreen ajaa`ibsifattanu! Rabbiin keessan samii guddina isaatii waliin, dachiis bal`ina ishee waliin guyyaa jaha keessa isa uumeedha. Kana booda Arshii irratti ol ta`e. Egaa akkamitti Ergamaa isin irraa ta`e erguu isaa ajaa`ibsiifattu? Rabbiin isa qophaa isaa murteessuufi mootummaa isaa bal`aa ta`e keessatti qindeessuudha. Eenyunuu jaalala isaafi eeyyama isaatiin malee namtokkoof manguddummaa (shafa`aa) dhaquu hin danda`u; yoo Rabbiin nama jaarsummaa (shafa`aa) dhufe irraa jaallate male. Inni bifa kanaan ibsame Rabbii keessan; kanaafuu isuma qofaaf ibaadaa qulqulleessaa. Ragaa kana hunda argaa tokkichummaa isaa irratti hin gorfamtanuu? Namni sammuu xiqqoo qabullee kana baree itti amanuu ni danda`a.

(4) Guyyaa Qiyaamaa hojii keessan irratti akka mindaa isinii galchuuf garuma isaa qofa deebitu. Kana irratti Rabbiin wareega dhugaa ta`e namootaaf wareegeera. Innis kana irratti danda`aadha. Fakkii tokko irraa odoo hin ka`in uumama hunda kan argamsiiseedha. Warra Rabbitti amananii hojii gaggaarii hojjatan haqaan odoo hojii gaarii isaanii irraa hin hir`isin mindaa isaaniif galchuu jecha erga du`aniin booda isaan kaasa. Warra Rabbiifi ergamoota isaatti kafare immoo Sababa kufrii isaaniitiin bishaan danfee danfa fixate kan marrumaan isaanii cicciruufi adabbii laaleessaa ta`etu isaaniif jira.

(5) Rabbiin isa aduu akka ifa facaaftuufi diriirsitu taasiseedha. Ji`a immoo ifa ittiin ibsatamu taasisee deemsa isaa lakkoofsuma bakka quphannaa isaatiin guyyaa digdamii saddeet sirreesse. Bakka quphannaa kan jedhame fageenya inni guyyafi alkan tokko keessa adeemuudha. Egaa yaa namootaa! aduudhaan akka isin lakkoofsa guyyaa ittiin bartanuufi ji`aan immoo lakkoofsa ji`aafi waggaa akka ittiin bartanuuf kana isiniif taasise. Guddinni isaafi dandeettiin isaa akka namootaaf ifa galu gochuuf Rabbiin Samiifi dachii akkasumas waan gidduu isaanii jiru haqaan malee hin uumne. Rabbiin ragaalee ifagaltuufi guddoo taate kana namoota tokkichummaa isaa irratti kana ragaa godhachuu beekanuuf ifa galcha.

(6) Alkaniifi guyyaan bakka wal bubbu`uufi wantoota kanaan walqabatanu kan akka ifaafi dukkanaa tokko dheeressee tokko gabaabsuun, uumamni samiifi dachii keessa jiranus warra waan inni ajaje raawwachuun akkasumas waan inni dhorke irraa dhorkamuun Rabbiin sodaatanuuf mallattoo dandeettii Rabbii irratti akeektu akka taatuufi.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Nabiyyummaa Nabi Muhammad (saw) mirkaneessuufi Ergamuun isaanii kan ajaa`ibsiisu odoo hin ta`in waan beekamaa akka ta`e ibsuu
- Samiifi dachii akkasumas waan isaan keessa jiru uumuun, waan hunda gara gaggalchuun, bara sirreessuun, alkaniifi guyyaan bakka wal bu`uun hundumti isaanii mallattoo guddoo akka Rabbiin qoftii gabbaramuu qabutti akeekanuudha.
- Guyyaa Qiyaamaa shafa`aan nama Rabbiin isaaf eeyyamee jechaafi hojii isaa isa irraa jaallateef malee akka hin jirre
- Rabbiin sochii aduufi ji`aa qindeessuun isaa barreefama seenaa akkasumas alkaniif guyyaa baruuf gargaara.

إِنَّ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا وَرَضُواْ بِٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَٱطۡمَأَنُّواْ
بِهَا وَٱلَّذِينَ هُمۡ عَنۡ ءَايَٰتِنَا غَٰفِلُونَ ٧ أُوْلَٰٓئِكَ مَأۡوَىٰهُمُ
ٱلنَّارُ بِمَا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ٨ إِنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ يَهۡدِيهِمۡ رَبُّهُم بِإِيمَٰنِهِمۡۖ تَجۡرِي مِن تَحۡتِهِمُ
ٱلۡأَنۡهَٰرُ فِي جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ٩ دَعۡوَىٰهُمۡ فِيهَا سُبۡحَٰنَكَ
ٱللَّهُمَّ وَتَحِيَّتُهُمۡ فِيهَا سَلَٰمٞۚ وَءَاخِرُ دَعۡوَىٰهُمۡ أَنِ ٱلۡحَمۡدُ
لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ١٠ ۞ وَلَوۡ يُعَجِّلُ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ ٱلشَّرَّ
ٱسۡتِعۡجَالَهُم بِٱلۡخَيۡرِ لَقُضِيَ إِلَيۡهِمۡ أَجَلُهُمۡۖ فَنَذَرُ ٱلَّذِينَ
لَا يَرۡجُونَ لِقَآءَنَا فِي طُغۡيَٰنِهِمۡ يَعۡمَهُونَ ١١ وَإِذَا مَسَّ ٱلۡإِنسَٰنَ
ٱلضُّرُّ دَعَانَا لِجَنۢبِهِۦٓ أَوۡ قَاعِدًا أَوۡ قَآئِمٗا فَلَمَّا كَشَفۡنَا
عَنۡهُ ضُرَّهُۥ مَرَّ كَأَن لَّمۡ يَدۡعُنَآ إِلَىٰ ضُرّٖ مَّسَّهُۥۚ كَذَٰلِكَ زُيِّنَ
لِلۡمُسۡرِفِينَ مَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٢ وَلَقَدۡ أَهۡلَكۡنَا ٱلۡقُرُونَ
مِن قَبۡلِكُمۡ لَمَّا ظَلَمُواْ وَجَآءَتۡهُمۡ رُسُلُهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَمَا كَانُواْ
لِيُؤۡمِنُواْۚ كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡقَوۡمَ ٱلۡمُجۡرِمِينَ ١٣ ثُمَّ جَعَلۡنَٰكُمۡ
خَلَٰٓئِفَ فِي ٱلۡأَرۡضِ مِنۢ بَعۡدِهِمۡ لِنَنظُرَ كَيۡفَ تَعۡمَلُونَ ١٤

ثلاثة أرباع الحزب ٢١

(7) Kaafiroonni warri Rabbiin wal gahuu hin amanne, kan isa sodaachuufi isa kajeeluu dhiisan, jiruu aakhiraa hafaa ta`erra jiruu addunyaa badduu taate kan filatan, isheetti gammadanii kan qalbiin isaanii itti boqotte, aayatootaafi ragaalee Rabbiin buuse irraa warri garagalan jechuun isaanuma kana.

(8) Warri haala kanaan dubbataman Sababa hojii kufriifi sobsiisuu isaanii itti deebiin isaanii ibidda.

(9) Warri Rabbitti amananii hojii gaarii hojjatan Rabbiin hojii gaarii gara jaalala isaatti isaan geessu isaan hojjachiisa. Sababa hojii isaaniitiin Rabbiin Guyyaa Qiyaamaa jannata qananiin ishee itti fufaa ta`e kan jala ishee lageen yaatu isaan seensisa.

(10) Jannata keessatti waamichi isaanii, Rabbiin qulqulleessuufi isa faarsuudha. Salaamataan Rabbiin isaaniin jedhu, kan Maleykonni isaaniin jettuufi gariin isaanii gariidhaan jedhanu nageenya (nagaan isin irra haa jiraatu jechuu dha). Dhumni waamicha isaanii Rabbii waan hunda uume faarsuu (alhamdu lillaah jechuu)dha.

(11) Rabbiin kadhaa warra yeroo dallansuu lubbuu ofiitti, ilmaaniifi horii isaanii irratti sharriin kadhatanu, akka kadhaa isaan waan gaariitiin kadhatanutti ariifatee odoo isaaniif qeebalee silaa ni badu ture; garuu Rabbiin warra isaan wal gahuu hin amanne Sababa isaan adabbii Rabbii hin sodaanneefi mindaa isaas hin kajeelleef guyyaa qormaataa ilaalchisee akka isaan dhama`uufi shakkii keessa jiraatanu jecha qabaa isaaniif qabee isaan dhiisa.

(12) Namticha badii dalaguu keessatti daangaa darbe yeroo dhukkubniifi wanti hamaan tokko isarra qaqqabe wanti isarra gahe sun akka irraa fuudhamuu jecha haala of gadi qabeen cinaachaan hirkatee yookiin taa`ee yookiin dhaabbatee Nu waammata. Yeroo kadhaa isaa isaaf qeeballee rakkoo isarra jiru isarraa deemsifnu, miidhaa isarra qaqqabe akka irraa fuunutti akka waan nu hin waammatiniitti waan duraan irra ture itti fufa. Akkuma namticha Rabbirraa garagale kanaaf jal`ina isaa itti fufuun waan gaarii taasifamee itti mul`ifame, warra kufrii isaaniitiin daangaa darbaniifis kufriiniifi diliin isaan hojjataa jiranu waan gaarii waan itti fakkeefameef (waan irra jiranu) hojjachuu hin dhiisanu.

(13) Yaa mushrikootaa! Dhugumaan ummata isin dura darban sababa Ergamaa isaanii sobsiisuutiin akkasumas badii adda addda hojjachuu isaaniitiin isaan balleessineera. Ergamoonni nuti gara isaaniitti ergine wanti isaan Rabbii isaanii biraa ittiin dhufan dhugaa ta`uu waan mirkaneessu ragaa ifagalaa ta`een gara isaaniitti dhufanii turan. Waan iimaanaaf of hin qoopheessinee jennaan amanuun isaaniif hin danda`amne. Rabbis isaan xiqqeessee kanaaf isaan hin filanne. Akkuma kana ummata badii dalagan duraanii akkuma mindaa isaaniif galchine bakka hundaafi bara hunda keessa namoota akka isaanii mindaa isaaniif galchina.

(14) Yaa namootaa! khayrii hojjattanii itti mindeeffamtu moo sharrii hojjattanii ittiin adabamtu, kan jedhu isin ilaaluuf bakka bu`aa ummata nabiyyoota isaanii sobsiisanii balleeffamanii isin taasifne.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Kadhaa sharrii (abaarsa yeroo dallansuu) gabroonni ilmaaniifi mataa isaanii irratti kadhatan isaan mararfachuu irraa kan ka`e qeebaluu dhiisuu isaa
- Akka namoonni yeroo rakkinaa Rabbiin kadhatanii yeroo qananii Rabbirraa garagalanu ibsuufi haala akkanaa irraa nama dheekkamuu
- Ummanni duraanii baduu isaaniitiif kan sababa ta`e yakkaafi shirkii ta`uu isaa

وَإِذَا تُتۡلَىٰ عَلَيۡهِمۡ ءَايَاتُنَا بَيِّنَٰتٖ قَالَ ٱلَّذِينَ لَا يَرۡجُونَ
لِقَآءَنَا ٱئۡتِ بِقُرۡءَانٍ غَيۡرِ هَٰذَآ أَوۡ بَدِّلۡهُۚ قُلۡ مَا يَكُونُ
لِيٓ أَنۡ أُبَدِّلَهُۥ مِن تِلۡقَآيِٕ نَفۡسِيٓۖ إِنۡ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰٓ إِلَيَّۖ
إِنِّيٓ أَخَافُ إِنۡ عَصَيۡتُ رَبِّي عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ ١٥ قُل
لَّوۡ شَآءَ ٱللَّهُ مَا تَلَوۡتُهُۥ عَلَيۡكُمۡ وَلَآ أَدۡرَىٰكُم بِهِۦۖ
فَقَدۡ لَبِثۡتُ فِيكُمۡ عُمُرٗا مِّن قَبۡلِهِۦٓۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ ١٦
فَمَنۡ أَظۡلَمُ مِمَّنِ ٱفۡتَرَىٰ عَلَى ٱللَّهِ كَذِبًا أَوۡ كَذَّبَ بِـَٔايَٰتِهِۦٓۚ
إِنَّهُۥ لَا يُفۡلِحُ ٱلۡمُجۡرِمُونَ ١٧ وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ
مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا
عِندَ ٱللَّهِۚ قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا
فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ١٨ وَمَا
كَانَ ٱلنَّاسُ إِلَّآ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ فَٱخۡتَلَفُواْۚ وَلَوۡلَا كَلِمَةٞ
سَبَقَتۡ مِن رَّبِّكَ لَقُضِيَ بَيۡنَهُمۡ فِيمَا فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ
١٩ وَيَقُولُونَ لَوۡلَآ أُنزِلَ عَلَيۡهِ ءَايَةٞ مِّن رَّبِّهِۦۖ فَقُلۡ إِنَّمَا
ٱلۡغَيۡبُ لِلَّهِ فَٱنتَظِرُوٓاْ إِنِّي مَعَكُم مِّنَ ٱلۡمُنتَظِرِينَ ٢٠

(15) Yeroo Qur`aanni ifaa tokkichummaa Rabbitti akeeku isaan irratti dubbifamu, warri du`aan booda kaafamuu mormanuufi mindaa hin kajeelle akkasumas adabbii (Rabbiis) kan hin sodaanne: yaa Muhammad! Qur`aana hunduma isaa yookiin garii isaa kan sanama gabbaruu hin arrabsine, kan fedhii lubbuu keenyaatiin walsimu, jijjiirii fidi jedhan. Yaa Ergamichaa! an isa jijjiiruu hin danda`u. Kan biraa waan isa caalus fiduu hin danda`u. Rabbitu isa irraa waan fedhe jijjiiruu danda`a. Waan Rabbiin gara kootti beeksisa godhu malee kanan hordofu hin taane. An waan isin feetanu tole isiniif jechuun yoon ajaja Rabbii kootii dide, adabbii guyyaa guddaa Guyyaa Qiyaamaa sanan sodadha jedhin.

(16) Yaa Ergamichaa! Rabbiin Qur`aana kana akkan isin irratti hin qaraane odoo barbaade, isin irratti hin qara`u ture; ergaa isaas isin hin qaqqabsiisu ture. Rabbiin odoo fedhe Qur`aana arraba kiyyaan isin hin barsiisu ture. Dhugumaan bara dheeraa isin keessa taa`eera. Innis waggaa afurtama yeroo ta`u, dubbisus barreessus hin danda`u ture. Waan kanas barbaadee kanan isa hordofu hin turre. wanti an ittiin dhufe Rabbiin biraa akka ta`eefi akkan ittii hin qabne sammuu keessaniin itti gahuu hin dandeenyee?

(17) Nama Rabbirratti soba uume caalaa namni badii dalage kan hin jirre yemmuu ta`u, akkamitti Rabbirratti sobee Qur`aana jijjiiruun naaf danda`ama? Rabbirratti sobuudhaan warri daangaa darbanu waan barbaadanu sana argachuun hin milkaa`anu.

(18) Mushrikoonni Rabbii gaditti gabbaramaa sobaan gooftaa jedhamee waamamu kan hin fayyadne kan hin miine gabbaru. Inni dhugaan gabbaramu immoo yeroo fedhe ni miidha ni fayyadas. Wantoota gabbaranu ilaalchisee isaan kun Rabbiin biratti gidduu keenyaafi gidduu isaatti manguddoota waan ta`aniif badii keenyaan nun adabu. Yaa Ergamichaa! Inni samiifi dachii keessatti shariikni akka isaaf hin jirre beekaa isin immoo Rabbii isa beekaa ta`e sanatti shariika qabaachuu isaa itti himtuu? Sobaafi dhara mushrikoonni jedhanu irraa Rabbiin qulqullaa`e.

(19) Namoonni mu`umina, kan Rabbiin tokkichoomsanu ummatuma tokkicha qofa turan. Booda wal dhaban. Isaan keessaa nama mu`uminummaa isaa irratti hafetu jira. Isaan keessaayis namni kafare jira. waan isaan wal dhaban ilaalchisee Addunyaa irratti gidduu isaaniitti akka Rabbiin hin murteessineefi kan inni murteessu Guyyaa Qiyaamaa akka ta`e murtee Rabbii irraa wanti murteeffamee darbe odoo hin jirree silaa waan isaan irratti waldhaban ilaalchisee murtee gidduu isaaniitti goonaan jallataafi qajeelaan adda bahee beekama ture.

(20) Mushrikoonni: Muhammad irratti maaliif dhugaa dubbachuu isaa wanti ibsu mallattoon tokko Rabbii isaa biraa bu`uu dhiise jedhu. Yaa Ergamichaa! mallattoon bu`uun waan nama irraa fagoofi Rabbiin qofti isa beekuudha. Kanaafuu mallattoo mullataa gaafattan sana eegaa anis isin waliin warra eegu irraayi.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Rabbirratti sobuufi akka Yahuudoonni hojjattan haasaa isaa dabsuun yakka guddaadha.
- Fayyaduufi miidhuun harka Rabbii qofa akka jiru
- Jechi mushrikoonni wanti nuti gabbarru Rabbiin biratti nuuf araarsa jechuun dubbatan sun soba akka ta`e
- Fedhii lubbuu hordofuun akkasumas amantaa keessatti waldhabuun gargar bahuuf sababa akka ta`e

وَإِذَآ أَذَقۡنَا ٱلنَّاسَ رَحۡمَةٗ مِّنۢ بَعۡدِ ضَرَّآءَ مَسَّتۡهُمۡ إِذَا لَهُم مَّكۡرٞ
فِيٓ ءَايَاتِنَاۚ قُلِ ٱللَّهُ أَسۡرَعُ مَكۡرًاۚ إِنَّ رُسُلَنَا يَكۡتُبُونَ مَا تَمۡكُرُونَ
٢١ هُوَ ٱلَّذِي يُسَيِّرُكُمۡ فِي ٱلۡبَرِّ وَٱلۡبَحۡرِۖ حَتَّىٰٓ إِذَا كُنتُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ
وَجَرَيۡنَ بِهِم بِرِيحٖ طَيِّبَةٖ وَفَرِحُواْ بِهَا جَآءَتۡهَا رِيحٌ عَاصِفٞ
وَجَآءَهُمُ ٱلۡمَوۡجُ مِن كُلِّ مَكَانٖ وَظَنُّوٓاْ أَنَّهُمۡ أُحِيطَ بِهِمۡ
دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ لَئِنۡ أَنجَيۡتَنَا مِنۡ هَٰذِهِۦ لَنَكُونَنَّ
مِنَ ٱلشَّٰكِرِينَ ٢٢ فَلَمَّآ أَنجَىٰهُمۡ إِذَا هُمۡ يَبۡغُونَ فِي ٱلۡأَرۡضِ بِغَيۡرِ
ٱلۡحَقِّۗ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَا بَغۡيُكُمۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۖ مَّتَٰعَ ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَاۖ ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُكُمۡ فَنُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٢٣
إِنَّمَا مَثَلُ ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا كَمَآءٍ أَنزَلۡنَٰهُ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فَٱخۡتَلَطَ
بِهِۦ نَبَاتُ ٱلۡأَرۡضِ مِمَّا يَأۡكُلُ ٱلنَّاسُ وَٱلۡأَنۡعَٰمُ حَتَّىٰٓ إِذَآ
أَخَذَتِ ٱلۡأَرۡضُ زُخۡرُفَهَا وَٱزَّيَّنَتۡ وَظَنَّ أَهۡلُهَآ أَنَّهُمۡ قَٰدِرُونَ
عَلَيۡهَآ أَتَىٰهَآ أَمۡرُنَا لَيۡلًا أَوۡ نَهَارٗا فَجَعَلۡنَٰهَا حَصِيدٗا كَأَن لَّمۡ تَغۡنَ
بِٱلۡأَمۡسِۚ كَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ ٱلۡأٓيَٰتِ لِقَوۡمٖ يَتَفَكَّرُونَ ٢٤ وَٱللَّهُ يَدۡعُوٓاْ
إِلَىٰ دَارِ ٱلسَّلَٰمِ وَيَهۡدِي مَن يَشَآءُ إِلَىٰ صِرَٰطٖ مُّسۡتَقِيمٖ ٢٥

(21) Mushrikootaaf erga hoongeefi rakkoon isaan tuqxeen booda yeroo Nuti qananii bokkaafi omishaa isaaniif kenninu, achumaan keeyyattoota keenya sobsiisuufi itti qoosuutti deebi`u. Yaa Ergamichaa! mushrikoota warra kanaan Rabbiin shira shiruufi isin dagee isin qabutti irra ariifataadha jedhiin. Maleykota irraa warri isin eeganu hamaa isin yaaddanuufi karoorsitanu ni katabu. Waa tokko isaan hin dhokatu. Egaa akkamitti gooftaa isaan uume dhokata ree? Hamaa isin yaaddanu irratti Rabbiin mindaa isiniif galchuuf deema.

(22) Yaa Namootaa! Rabbiin isa miila keessaniifi waan isin irra teessanuun lafa irra isin deemsisuudha. Ammas isa dooniin galaana irra isin deemsisuudha. Yeroo dooniidhaan galaana irra jirtanuufi qilleensa gaarii ta`een yeroo isheen isaaniin adeemtu warri doonii irra jiranus qilleensa gaarii taate kanaan gammadanu gidduu kanaan qilleensi akkan bubbiftu jabduu taate isaanitti dhufte. Danbaliin galaanaa kallattii hundaan yeroo isaanitti dhufu dhumaarra jechuu yaadanii Rabbiin tokkicha isa bira odoo waan hin qabin akkana jechuun waammatan: yoo balaa kana irraa nu baraarte tola ati nutti oolte warra galateeffatanu irraa taana.

(23) Yeroo Rabbiin kadhaa isaanii qeebalee balaa sana irraa isaan baraaru achumaan kufrii, cubbuufi dilii dalaguun lafa irratti badii gaggeessu. Yaa namootaa! hojiin keessan fokkataa boodni isaa isinumatti deebi'u akka ta'e hubadhaa. Jallinni keessan Rabbiin hin miidhu. Jiruu addunyaa irratti isheedhaan qananiitu. Isheenis ni baddi. Guyyaa Qiyaamaa deebiin keessan garuma keenya. Badii irraa waan isin hojjattan isinitti himna. Irrattis mindaa isiniif galchina.

(24) Fakkiin addunyaa kan itti qanani`aartanu sun daftee dhumuu keessatti akka fakkii rooba ittiin biqilaa namoonni nyaatanu irraa kan akka callaafi fuduraalee akkasumas waan beeyladoonni nyaatanu irraa kan akka margaa ittiin walmakateeti. Yeroo isheen wantoota biqilchitee magariistee babbareedduufi warri ishees waan isheen biqilchiteefi ija isheen godhatte haammachuuf amanatanu murteen keenya ishee balleessuun dhufe. Achiin akka waan yeroo dhihoo mukkeeniifi ija isheetiin hin jiraatiniitti haamamtuu ishee goone. Egaa akkuma haala addunyaatiifi akka isheen daftee dhumtu isiniif ibsine warra xiinxalanuuf ragaalee ifa galchina.

(25) Rabbiin namoota hunda gara biyya nagaa gara jannataatti waama. Namoonni achi keessatti cinqiifi yaaddoo adda addaa irraa nagaa ta`u. Akkasumas du`a irraayis nagaa ta`u. Rabbiin gabroota isaa keessaa abbaa fedhe gara amantaa Islaamaa kan biyya nagaa kanaan isaan gahuutti qajeelcha.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Warra gabroota isaa Mu`uminoota irratti tooftaa hamaa yaadanu caalaa Rabbiin ariitiidhaan tooftaa isaanii hamaa sana isaanitti deebisa.
- Jallinni ilma namaa matuma isaatti deebi`a. Matuma isaa malee eenyuunuu hin miidhu.
- Qabatamni addunyaa maal akka taateefi akka isheen daftee dhumtu akkasumas qananiin isheetis kan badu ta`uu ibsuu
- Jannatni qubsuma mu`uminootaa ta`uufi qananii ishee keessa jiruu ibsuu akkasumas yaaddoofi cinqii irraa akka nagaa ta`amu ibsuu

الحزب ٢٢

* لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا۟ ٱلْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۖ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهَهُمْ قَتَرٌ
وَلَا ذِلَّةٌ ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٦﴾ وَٱلَّذِينَ
كَسَبُوا۟ ٱلسَّيِّـَٔاتِ جَزَآءُ سَيِّئَةٍۭ بِمِثْلِهَا وَتَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ مَّا لَهُم
مِّنَ ٱللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ ۖ كَأَنَّمَآ أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطَعًا مِّنَ ٱلَّيْلِ
مُظْلِمًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ ﴿٢٧﴾ وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا۟ مَكَانَكُمْ أَنتُمْ وَشُرَكَآؤُكُمْ ۚ فَزَيَّلْنَا
بَيْنَهُمْ ۖ وَقَالَ شُرَكَآؤُهُم مَّا كُنتُمْ إِيَّانَا تَعْبُدُونَ ﴿٢٨﴾ فَكَفَىٰ بِٱللَّهِ
شَهِيدًۢا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغَٰفِلِينَ ﴿٢٩﴾
هُنَالِكَ تَبْلُوا۟ كُلُّ نَفْسٍ مَّآ أَسْلَفَتْ ۚ وَرُدُّوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ مَوْلَىٰهُمُ
ٱلْحَقِّ ۖ وَضَلَّ عَنْهُم مَّا كَانُوا۟ يَفْتَرُونَ ﴿٣٠﴾ قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ
ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ
ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ
فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾ فَذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمُ
ٱلْحَقُّ ۖ فَمَاذَا بَعْدَ ٱلْحَقِّ إِلَّا ٱلضَّلَٰلُ ۖ فَأَنَّىٰ تُصْرَفُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَٰلِكَ
حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى ٱلَّذِينَ فَسَقُوٓا۟ أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

(26) Warra waan Rabbiin isaan irratti dirqama taasise eeggachuun akkasumas badii irraa waan haraama isaan irratti taasifame dhiisuun toltuu hojjataniif mindaa bareedaatu isaaniif jira. Innis jannata yemmuu ta`u, isa irratti dabalatatu isaaniif jira. Innis fuula Rabbii isa kabajamaa ta`e sana ilaaluudha. Fuula isaanii quttoos ta`ee xinneenyi hin aguugu. Warri toltuun dubbataman kun warra jannataati. Yoomuu ishee keessa jiraatu.

(27) Warri kufriifi cubbuu adda addaatiin badii dalagan, isaaniif mindaa hojii isaanii hamtuu taateen adabbii aakhiraa irraa fakkii sanatu jiraaf. Fuula isaaniis xinneenyi ni aguuga. Yeroo adabbiin Rabbii isaanitti bu`u wanti isaan irraa deebisu hin jiru. Aara ibiddaatiifi gurraachummaa ishee irraa wanti isaan xuqe cimaa ta`uu irraa kan ka`e fuulli isaanii dukkana alkanii irraa waan uffifamte fakkaata. Warri bifa kanaan dubbataman warra ibiddaa yemmuu ta`anu yoomuu ishee keessa jiraatu.

(28) Yaa Ergamichaa! Guyyaa Qiyaamaa yeroo nuti kalqii hunda walitti qabnee addunyaa irratti warra Rabbiin bira waa qabeen isiniifi warri isin gabbaraa turtan iddoo keessan qabadhaa isaaniin jennu sana (ummata keetii dubbadhu). Achin warra gabbareefi gabbaraman adda baafne. Warri gabbaraman warra isaa gabbaraa turaniin (isin addunyaa irratti) nu gabbaraa hin turre jechuun irraa qulqullaahu.

(29) Bakka kanatti warri isaan Rabbii gaditti gabbaraa turan sun: Rabbiin ragaadha. Isa isin nu gabbaraa turtan nuti hin jaallanne. Ittis isin hin ajajne. Nu gabbaruu keessanis hin beeknu. Jechuun irraa qulqullaahu.

(30) Bakka guddaa kanatti lubbuun hundumtuu waan jireenya addunyaa irratti dabarsiteen mokkoramti. Mushrikoonni gara Rabbii isaanii isa haqa ta`eefi qorannoon isaanii harka isaa jirtutti deebifamu. Inni isaan sobaan sanamni isaanii akka Rabbiin isaaniif araarsanutti dubbataa turan sun isaan irraa bade.

(31) Yaa Ergamichaa! mushrikootaan eenyutu samiidhaa bokkaa isiniif buusuudhaan isin nyaachisa? dachii irraa biqilaa isheen biqilchituufi albuuda ishee keessa jiru isiniif baasuun eenyutu isin nyaachisa? Eenyutu waan lubbuu qabu du`aa keessaa baasa? Fkn: nama copha maniyyii irraa, shinbirroo hanqaaquu keessaa akkasumas fayyaa keessaa eenyutu du`aa baasa? Fkn: beeylada keessaa copa maniyyii, shinbirroo keessaa hanqaaqu eenyutu baasa? Ammas eenyutu dubbii samiifi dachii akkasumas wantoota gidduu isaanii jiranu eenyutu garagaggalcha? Jedhiin. Kan kana godhu Rabbuma qofa jedhu. Kana hin beektanuu sila? Waan inni isin ajaje hojjachuun akkasumas waan inni isin dhorge irraa dhorkamuun Rabbiin hin sodaattanuu?

(32) Egaa yaa namootaa! kan kana hunda hojjatu gooftaa keessan isa haqa ta`e sanaafi isa isin uume sana. Dubbii keessan isa olii gadii oofu sana. Egaa erga dhugaa baranii booda irraa fagaachuufi badiinsa malee maaltu jira? Sammuun keessan haqa mul`ataa kana dhiiftee eessa deemti ree?

(33) Yaa Ergamichaa! akkuma uumuufi jiraachisuun gabbaramaan dhugaa Rabbiin qofaaf mirkanaahe, jechi Rabbii keetii kan inni duraan warra mormuuf jecha haqa irraa bahan irratti hin amananu jechuun barreesse sun murtaaheera.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Qananiin guddaa mu`uminni akka kajeelu taasifamu fuula Rabbii ilaaluudha.
- Rabbiin waan hunda irratti danda`aa ta`uu isaa
- Rabbummaa Rabbii mirkaneessanii ibaadaa keessatti immoo isa bira waaqabuun akka sirrii hin taaneefi lachan keessattuu Rabbiin tokkichoomsuun dirqama akka ta`e
- Rabbiin ummata tokko Sababa badii isaaniitiin hin amananu jechuu yoo itti murteesse amanuu hin danda`anu.

قُلۡ هَلۡ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَبۡدَؤُاْ ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥۚ قُلِ ٱللَّهُ يَبۡدَؤُاْ
ٱلۡخَلۡقَ ثُمَّ يُعِيدُهُۥۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ٣٤ قُلۡ هَلۡ مِن شُرَكَآئِكُم مَّن يَهۡدِيٓ
إِلَى ٱلۡحَقِّۚ قُلِ ٱللَّهُ يَهۡدِي لِلۡحَقِّۗ أَفَمَن يَهۡدِيٓ إِلَى ٱلۡحَقِّ أَحَقُّ أَن
يُتَّبَعَ أَمَّن لَّا يَهِدِّيٓ إِلَّآ أَن يُهۡدَىٰۖ فَمَا لَكُمۡ كَيۡفَ تَحۡكُمُونَ ٣٥
وَمَا يَتَّبِعُ أَكۡثَرُهُمۡ إِلَّا ظَنًّاۚ إِنَّ ٱلظَّنَّ لَا يُغۡنِي مِنَ ٱلۡحَقِّ شَيۡـًٔاۚ
إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمُۢ بِمَا يَفۡعَلُونَ ٣٦ وَمَا كَانَ هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانُ أَن يُفۡتَرَىٰ
مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِن تَصۡدِيقَ ٱلَّذِي بَيۡنَ يَدَيۡهِ وَتَفۡصِيلَ ٱلۡكِتَٰبِ
لَا رَيۡبَ فِيهِ مِن رَّبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٣٧ أَمۡ يَقُولُونَ ٱفۡتَرَىٰهُۖ قُلۡ فَأۡتُواْ
بِسُورَةٖ مِّثۡلِهِۦ وَٱدۡعُواْ مَنِ ٱسۡتَطَعۡتُم مِّن دُونِ ٱللَّهِ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ
٣٨ بَلۡ كَذَّبُواْ بِمَا لَمۡ يُحِيطُواْ بِعِلۡمِهِۦ وَلَمَّا يَأۡتِهِمۡ تَأۡوِيلُهُۥۚ كَذَٰلِكَ
كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلظَّٰلِمِينَ ٣٩
وَمِنۡهُم مَّن يُؤۡمِنُ بِهِۦ وَمِنۡهُم مَّن لَّا يُؤۡمِنُ بِهِۦۚ وَرَبُّكَ أَعۡلَمُ
بِٱلۡمُفۡسِدِينَ ٤٠ وَإِن كَذَّبُوكَ فَقُل لِّي عَمَلِي وَلَكُمۡ عَمَلُكُمۡۖ أَنتُم
بَرِيٓـُٔونَ مِمَّآ أَعۡمَلُ وَأَنَا۠ بَرِيٓءٞ مِّمَّا تَعۡمَلُونَ ٤١ وَمِنۡهُم مَّن
يَسۡتَمِعُونَ إِلَيۡكَۚ أَفَأَنتَ تُسۡمِعُ ٱلصُّمَّ وَلَوۡ كَانُواْ لَا يَعۡقِلُونَ ٤٢

(34) Yaa Ergamichaa! mushrikoota warra kanaan "waan isin Rabbii gaditti gabbartanu keessaa odoo waa tokko irraa hin ilaalin erga uumee booda deebisee kan kaasu jiraa?" jedhiin. Rabbiin waa tokko irraa odoo hin ilaalin uumee erga du`ee booda immoo deebisee ni kaasa. Egaa yaa mushrikootaa! Akkamitti haqa irraa gara sobaatti deebitu.

(35) Yaa Ergamichaa! mushrikoota warra kanaan waan isin Rabbii gaditti gabbartanu keessaa kan gara haqaatti nama qajeelchu jiraa? jedhiin. Rabbiin tokkichatu gara haqaan nama qajeelcha jedhiin. Sila namoota gara haqaatti kan qajeelchuufi gara isaattis kan isaan waamutu hordofamuu qaba moo wantoota isin gabbartanu yoo wanti biraa ishee qajeelche malee kan ofiin qajeeluu hin dandeenye sanatu hordofamuu qaba? Egaa maaltu isiniif jira kan isin waan soba ta`e tokko shariika Rabbiiti jechuun murteessitanu? Waan isin jettanu irraa Rabbiin guddatee olta`e.

(36) Mushrikoonni warri gurguddoo waan beekumsa itti hin qabne qofa hordofu. Shakkii malee wanti isaan hordofanus hin jiru. Shakkiin immoo bakka beekumsaa bu`uufi isa irraa of nama hin geessisu. Rabbiin waan isaan hojjatan ni beeka. Waan isaan hojjatanu irraa womaa isa hin dhokatu. Siichi mindaa isaaniif galcha.

(37) Namoonni fakkii Qur`aana kanaa fiduu dadhabuu isaaniitiin Qur`aana kana waan Rabbiin malee jirutti hirkisuun sirri miti; haa ta`u malee kitaabolee isa dura jiranu kan dhugoomsuudha. Seera isa keessa jiruus kan ifa galchuudha. Rabbii isa waan hunda uume biraa buufamuu isaatiif shakkii hin qabu.

(38) Sila mushrikoonni kun Muhammad (saw) Qur`aana kana of biraa uumee Rabbitti hirkise jedhuu? Egaa Yaa Ergamichaa! deebii isaanii akkana jechuun deebisiif. Yoon of biraa fideera ta`e anis namuma akka keessanii waanan ta`eef isinis suuraa isa fakkaatu tokko fidaa. Qur`aanni soba namatu of biraa uume kan jettanu keessatti yoo dhugaa kan dubbattanu taataniif nu gargaaruu danda`u waan jettanu hunda waammadhaa. Kana garuu waan dandeettii hin qabneef gonkuma hin dandeessanu. Afaan Qur`aanni ittiin bu`e keessan ta`uun akkasumas warra dandeettii afaanii qabdanu ta`uun keessan Qur`aanni Rabbiin biraa bu`uu isaatiif ragaadha.

(39) Deebii hin kennine. Hinumaa odoo hubatanii hin xinxalin Qur`aana sobsiisuutti ariifatan. Adabbii irraa wanti isaan ittiin sodaachifaman odoo hin argamin sobsiisuutti ariifatan. (Garuu) dhufuun isaa dhihaatee jira. Akkuma jarri kun sobsiisanitti ummanni duraaniis sobsiisaniiru. Achiin adabbii irraa wanti isaanitti bu`e itti bu`e. Kanaafuu Yaa Ergamichaa! boodni warra sobsiisee akkam akka ta`e ilaali. Dhugumaan Rabbiin isaan balleesseera.

(40) Mushrikoota irraa odoo hin du`in nama Qur`aanatti amanuuf deemutu jira. Ammas isaan irraa nama xiiqiifi of guddisuu jecha hanga du`utti itti amanuu didetu jira. Yaa Ergamichaa! Gooftaan kee warra kufrii itti fufanu ni beeka. Mindaas isaaniif galchuuf deema.

(41) Yaa Ergamichaa! yoo ummanni kee si sobsiisan akkana jedhiin: anaaf mindaa hojii kiyyaatu jira itti gaafatama hojii kiyyaas nan fudha. Isiniifis mindaa hojii keessaniitu jira. Adabbii isaas ni fudhattu. Adabbii hojii kiyyaa irraa isin bilisa. Anis adabbii hojii keessanii irraa bilisa.

(42) Yaa Ergamichaa! mushrikoota irraa yeroo ati Qur`aana qaraatu qeebaluufi ittiin gorfamuuf odoo hinta`in nama dhaggeeffatutu jira. Sila ati nama dhageettiin isaa qabame dhageessisuu ni dandeessaa? Akkuma kana warra haqa dhagahuu irraa duudan kana gonkumaa qajeelchuu hin dandeessu. Isaanis waan ati jettu hin hubatanu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Haqa qeebaluu irratti nama qajeelchuu kan danda`u Rabbuma qofa.
- Qajeeluufi haqatti qaqqabuuf akkasumas barumsatti gahuuf jecha ragaa barbaaduun barbaachisaa akka ta`e
- Utuma keeyyata tokkollee ta`ee fakkii Qur`aanaa fiduu eenyuullee akka hin dandeenye
- Mushrikoonni waan isaaniif hin galleefi waan hin hubatin tokko sobsiisuun isaanii wallaalaa ta`uu isaanii argisiisa.

وَمِنْهُم مَّن يَنظُرُ إِلَيْكَ ۚ أَفَأَنتَ تَهْدِى ٱلْعُمْىَ وَلَوْ كَانُوا۟ لَا يُبْصِرُونَ
﴿٤٣﴾ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَظْلِمُ ٱلنَّاسَ شَيْـًٔا وَلَـٰكِنَّ ٱلنَّاسَ أَنفُسَهُمْ
يَظْلِمُونَ ﴿٤٤﴾ وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَأَن لَّمْ يَلْبَثُوٓا۟ إِلَّا سَاعَةً مِّنَ ٱلنَّهَارِ
يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ ۚ قَدْ خَسِرَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِلِقَآءِ ٱللَّهِ وَمَا كَانُوا۟
مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾ وَإِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ ٱلَّذِى نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ
فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ ٱللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾ وَلِكُلِّ
أُمَّةٍ رَّسُولٌ ۖ فَإِذَا جَآءَ رَسُولُهُمْ قُضِىَ بَيْنَهُم بِٱلْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَـٰذَا ٱلْوَعْدُ إِن كُنتُمْ صَـٰدِقِينَ
﴿٤٨﴾ قُل لَّآ أَمْلِكُ لِنَفْسِى ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَآءَ ٱللَّهُ ۗ لِكُلِّ أُمَّةٍ
أَجَلٌ ۚ إِذَا جَآءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَـْٔخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾
قُلْ أَرَءَيْتُمْ إِنْ أَتَىٰكُمْ عَذَابُهُۥ بَيَـٰتًا أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ
ٱلْمُجْرِمُونَ ﴿٥٠﴾ أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ ءَامَنتُم بِهِۦٓ ۚ ءَآلْـَٔـٰنَ وَقَدْ كُنتُم بِهِۦ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا۟ ذُوقُوا۟ عَذَابَ ٱلْخُلْدِ
هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾ ۞ وَيَسْتَنۢبِـُٔونَكَ ربع الحزب ٢٢
أَحَقٌّ هُوَ ۖ قُلْ إِى وَرَبِّىٓ إِنَّهُۥ لَحَقٌّ ۖ وَمَآ أَنتُم بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

(43) Yaa Ergamichaa! mushrikoota irraa warra agartuu isaaniitiin odoo hin ta`in ija isaaniitiin si ilaalantu jiru. Sila ati nama agartuun isaa qabamte akka argu gochuu ni dandeessaa? Akkuma kana (gochuu) hin dandeenye, nama ija isaa dhabe qajeelchuu hin dandeessu.

(44) Rabbiin gabroota miidhuu irraa qulqullaahe. Isaantu ofittummaa badaa ta`eefi of guddisuudhaan didanii badii isaan balleessu hojjachuun of miidhu malee Rabbiin hanga ulfina ija raafuu isaan hin miidhu.

(45) Guyyaa Qiyaamaa yeroo Rabbiin namoota hunda qormaataaf walitti qabu, jireenyi isaan addunyaafi qabrii keessaa jiraatan guyyaa irraa sa`aa tokko malee akka waan hin teenyee isaanitti fakkaata. Gariin isaanii garii ni beeku. Booda haala Qiyaamaa irraa wanti isaan arganu yemmuu cimu wal beekumsi isaanii ni hafa. Dhugumaan warri wal gahii Rabbii isaanii mormaa turan ongaahan. Ongaahuu irraa akka bilisa hin taane addunyaa irra yeroo jiranu du`anii ka`uutti hin amanne ture.

(46) Yaa Ergamichaa! du`a keetiin duratti adabbii irraa garii waan isaaniif wareegne odoo si argisiifnee yookiin dura kanaa (adabbii isaan irra gahe odoo si hin agarsiisin) yoo si fuunes haala lachaniinuu Guyyaa Qiyaamaa deebiin isaanii garuma keenya. Rabbiin waan isaan hojjataa turan ni beeka. Hojii isaanii irraa womaa isa hin dhokatu. Siichi mindaa isheerratti isaaniif galcha.

(47) Ummata darban hundaawuu ergamaa gara isaanitti ergametu jira. Akka qaqqabsiisuttu waan ajajame sana yemmuu jara qaqqabsiisuufi yemmuu (ummanni itti ergame) sobsiisanu, Rabbiin gidduu isaaniitiifi gidduu ergamaa sanatti haqaan murteessa. Achiin Rabbiin tola isaatiin ergamicha nagaa godhee ummata dide sana immoo (utuu isaan hin miidhin) haqaan isaan barbadeessa. Isaanis mindaa hojii isaanii irraa waa tokko hin miidhamanu.

(48) Kaafiroonni kun diddaafi isin mokkoruuf jecha: dhugaa kan dubbattanu yoo taatan adabbiin isin nuuf beellamtan sun barri inni itti dhufu yoomi? jedhu.

(49) Yaa Ergamichaa! miidhaa ittiin of miidhuu danda`u yookiin irraa deebisuu danda`u akkasumas faayidaa ittiin ishee fayyaduu danda`us isheef fiduu hin danda`u. Egaa yoo Rabbiin fedhe malee akkamittan nama ana malee jiru miidhuu yookiin fayyaduu danda`a ree? Waan Rabbiin nama irraa Fageesse akkamittan baruu danda`a ree? Ummata hundaafuu Rabbiin guyyaa isheen ittii baddu beellameeraaf. Badiinsa isheetiif yeroo murtaa`etu jira. Garuu Rabbiin malee kan beeku hin jiru. Yeroo badiinsi ishee gahe sa`aa tokko boodatti hin haftu; duras hin buutu.

(50) Yaa Ergamichaa! warra adabbii kana sardamsiisanuun akkana jedhi: Adabbiin Rabbii yeroo fedhe alkan iraa yookiin guyyaa irraa yoo Isinitti dhufe, adabbii kana irraa wanti isin (akka dhufutti) sardamsiiftanu sun maal ree?

(51) Booda adabbiin isin beellamamtan sun isinitti bu`eefi bakka lubbuu tokko yoo duraan amante malee amanuun ishee isii hin fayyadnetti amma reef amantuu duraan bifa sobsiisuutiin akka adabbiin bu`uuf sardaa turtanii?

(52) Warra badii raawwattoota ta`aniin erga ibidda seenanii booda, keessaa bahuu yemmuu barbaadanu: adabbii itti fufaa ta`e dhamdhamaa. Sila kufriifi badii hojjataa turtan malee wanti isin mindaa galfamtanuu jiraa? Jedhamaan.

(53) Yaa Ergamichaa! mushrikoonni adabbiin nuti wareegamne kun haqaa? jechuun si gaafatu. Eeyyee Rabbiin natti haa ta`u! inni dhugaadha. Isa jalaa kan baatanuu miti jedhiin.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Namumatu lubbuu isaa badiif saaxila malee Rabbiin miidhaa irraa qulqulluudha. Dirqamni Ergamaa Rabbii (saw) geessisuu qofa akka ta`eefi Rabbiin ogummaa isaatiin qormaata isaaniitiifi adabbii isaanii of harka akka kaa`e, kanas yoo barbaade odoo Ergamaan Rabbii (saw) jiranuu yookiin booda isaan du`anii taasisuu ni danda`a. Miidhuufi fayyaduun harka Rabbii qofa akka jiruufi eenyunuu yoo ta`e lubbuu isaatiifis ta`ee nama biraatiif miidhaa yookiin faayidaa argamsiisuu akka hin dandeenye
- Namni tokko yeroo du`uu ofii baru amanuun akka isa hin fayyadne

وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ ۗ وَأَسَرُّوا
النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ ۖ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْقِسْطِ ۚ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٤﴾ أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ أَلَا إِنَّ
وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾ هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَتْكُم مَّوْعِظَةٌ
مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ
﴿٥٧﴾ قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَٰلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا
يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾ قُلْ أَرَأَيْتُم مَّا أَنزَلَ اللَّهُ لَكُم مِّن رِّزْقٍ
فَجَعَلْتُم مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ آللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ ۖ أَمْ عَلَى
اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾ وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾ وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُو مِنْهُ مِن قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ
فِيهِ ۚ وَمَا يَعْزُبُ عَن رَّبِّكَ مِن مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِن ذَٰلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٦١﴾

(54) Mushrikoota Rabbiin bira waa qabaniif tokko tokkoon isaaniitiif odoo horiin akkaan qaalii taate jiraattee adabbii Rabbii irraa bilisa ittiin of taasisu ture. Mushrikoonni Guyyaa Qiyaamaa adabbii yemmuu arganu gaabbii isaanii ni dhokfatu. Rabbiin gidduu isaaniitti haqaan ni murteessa. Womaa hin miidhamanu. Mindaan isaan kennamanu hojii isaanii irratti waan ta`eef.

(55) Hubadhaa! Mootummaan samiifi dachii waan isa keessa jiru waliin kanuma Rabbii qofa. Ammas hubadhaa! Beellamni Rabbiin kaafiroota adabuuf wereege dhugaadha. shakkii hin qabu. Haa ta`u malee baayyeen isaanii waan kana hin beekneef ni shakku.

(56) Rabbiin du`aa ni kaasa. Fayyaas ni ajjeesa. guyyaa Qiyaamaas garuma isaa deebitu. Hojii keessan irrattis mindaa isiniif galcha.

(57) Yaa namootaa! Qur`aanni isa keessa rahmata Rabbii kajeelchisuuniifi adabbii Rabbii irraa sodaachisuun jiru haala isa keessa dawaan dhukkuba qalbiitiif ta`u kan shakkii dhabamsiisee karaa haqaatti nama qajeelchu jiruun isinitti dhufeera. Isa keessa Mu`uminootaaf rahmata Rabbiitu jira. Kan isaan fayyadamus isaanuma qofa.

(58) Yaa Ergamichaa! namootaan Qur`aana irraa wanti Muhammad (saw) ittiin isinitti dhufeen tolaafi rahmata Rabbiin isiniif ooleedha. Egaa waa biraatiin odoo hin ta`in tolaafi rahmata Rabbiin isaaniif ooleen gammadaa. wanti Muhammad (saw) ittiin isaanitti dhufe faayidaa addunyaa badduu taate irraa waan isaan walitti qabanu ni caala.

(59) Yaa Ergamichaa! mushrikoota kanaan: rizqii Rabbiin tola isinitti oolee isiiniif buuse irraa mee natti himaa? Fedhii keessaniin garii eeyyamamaa garii dhorkamaa kan gootan sana sila waan halaala gootan sana ilaalchisee akka halaala gootanuufi waan haraama gootan sana akka haraama gootanu Rabbitu isiniif eeyyame moo isinumatu of biraa uumtaniiti? jedhiin.

(60) Warri Rabbirratti soba uumanu Guyyaa Qiyaamaa maaltu nu eeggata jedhanii yaadu? Isaaniif dhiifama se`uu? wanti isaan yaadanu dhugaa irraa fagaate. Rabbiin namoota adabuu dhiisee adabbii achi isaaniif butuudhaan tola isaaniif ooleera. Haa ta`u malee irra baayyeen isaanii tola Rabbiin isaaniif oole mormitoota.

(61) Yaa Ergamichaa! dhimma tokko irra taatee hin haftu akkasumas Qur`aana irraa waa qaraatee hin haftu, yaa mu`uminoota isinis hojii irraa waa tokko hojjatanii hin haftanu, yeroo isin hojii sana hojjattanu kan isin agarruufi kan isin dhageenyu yoo taane malee. Beekumsa Rabbii keetii irraa samiifi dachii keessatti wanti hanga tussee yookiin ija raafuu tokko dhokattee hin haftu. Kanarra xiqqaatus kana caalus galmee ifaa kan xiqqoos guddaas galmeessu malee hin dhiifne sana irratti yoo barreeffame malee.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Adabbii irraa wanti mushrikoota eegaa jiru cimaa ta`uu isaa irraa kan ka`e isaan irraa hin qeebalamu malee waan lafa kana irratti argamu hunda kennanii nagaa bahuu akka barbaadanu
- Qur`aanni mu`uminootaaf dhukkuba fedhii lubbuufi dhukkuba wantoota namatti wal fakkaatanuu irraa qajeelumaafi ragaalee isa keessa jiranuun dawaa akka isaaniif ta`e
- Mu`uminni tokko faayidaa addunyaa caalaa tola Rabbiin Islaamummaafi iimaana isaaf kennuun itti oole sanaan gammaduu akka qabu
- Rabbiin hojii gabroota isaa, akkasumas waan isaan yaadanu bareechee kan qeexu ta`uu isaa

أَلَآ إِنَّ أَوۡلِيَآءَ ٱللَّهِ لَا خَوۡفٌ عَلَيۡهِمۡ وَلَا هُمۡ يَحۡزَنُونَ ٦٢
ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ٦٣ لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰ
فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَا وَفِي ٱلۡأٓخِرَةِۚ لَا تَبۡدِيلَ لِكَلِمَٰتِ
ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ٦٤ وَلَا يَحۡزُنكَ قَوۡلُهُمۡۘ إِنَّ
ٱلۡعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًاۚ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡعَلِيمُ ٦٥ أَلَآ إِنَّ لِلَّهِ
مَن فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَن فِي ٱلۡأَرۡضِۗ وَمَا يَتَّبِعُ ٱلَّذِينَ
يَدۡعُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ شُرَكَآءَۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا ٱلظَّنَّ
وَإِنۡ هُمۡ إِلَّا يَخۡرُصُونَ ٦٦ هُوَ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ
ٱلَّيۡلَ لِتَسۡكُنُواْ فِيهِ وَٱلنَّهَارَ مُبۡصِرًاۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَأٓيَٰتٖ لِّقَوۡمٖ يَسۡمَعُونَ ٦٧ قَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱللَّهُ وَلَدٗاۗ
سُبۡحَٰنَهُۥۖ هُوَ ٱلۡغَنِيُّۖ لَهُۥ مَا فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَمَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ
إِنۡ عِندَكُم مِّن سُلۡطَٰنِۢ بِهَٰذَآۚ أَتَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ
مَا لَا تَعۡلَمُونَ ٦٨ قُلۡ إِنَّ ٱلَّذِينَ يَفۡتَرُونَ عَلَى ٱللَّهِ ٱلۡكَذِبَ
لَا يُفۡلِحُونَ ٦٩ مَتَٰعٞ فِي ٱلدُّنۡيَا ثُمَّ إِلَيۡنَا مَرۡجِعُهُمۡ ثُمَّ
نُذِيقُهُمُ ٱلۡعَذَابَ ٱلشَّدِيدَ بِمَا كَانُواْ يَكۡفُرُونَ ٧٠

(62) Hubadhaa! Woliyyoonni (Jaalalleen) Rabbii cinqii Qiyaamaa irraa waan itti deemanuufi qooda addunyaa irraa waan isaan darbeef hin gaddanu.

(63) Woliyyoonni kun isaan warra Rabbiifi Ergamaa isaatti amanuun ibsamaniidha. Waan Rabbiin isaan ajaje raawwachuufi waan isaan dhorke irraa dhorkamuun isa sodaatu.

(64) Isaaniif addunyaatti abjuu gaarii ta`e ilaaluufi faaruu gaarii namoonni isaan faarsanuun gammachuu Rabbii isaanii biraa ta`etu isaaniif jira. Ammas Maleykonni yeroo lubbuu isaanii fuudhanu, du`aan boodas akkasumas yeroo fuuldura Rabbitti walitti qabamanus isaan gammachiisu. wanti Rabbiin isaaniif wereege hin jijjiiramu. Mindaan kun milkuu guddaadha. wanti barbaadamu hundii waan argamuufi waan sodaatamu irraa bilisa waan ta`anuuf jecha.

(65) Yaa Ergamichaa! jibbaafi cabsa diinii ilaalchisee waan jarri kun jedhanu irratti hin yaadda`in. Injifannooniifi ol ta`iinsii hundumtuu kan Rabbiiti. Womaa isa hin dadhabsiisu. Waan isaan dubbatanu ni dhagaha. Hojii isaaniis ni beeka waan ta`eef isarratti isaan mindeessa.

(66) Hubadhaa! Mootummaan samiifi dachii kanuma Rabbii qofa. Mushrikoonni warri Rabbii gaditti waan biraa gabbaranu wanti isaan hordofanu maal? Dhugumaan shakkii malee wanti isaan hordofaaranu hin jiru. Yeroo akka Rabbiin shariika qabu dubbatanu ni sobaaru malee wanti biraa hin jiru. Waan isaan dubbatanu irraa Rabbiin guddate! olta`e!

(67) Yaa namootaa! Rabbitu akka isin cinqii (guyyaa) irraa halkan keessa boqottanuu jecha halkan isiniif taasise. Guyyaa akka isin jiruu keessaniif waan isin fayyadu isa keessa carraaqqattanuuf ifa isiniif godhe. Kana keessa warra dhageettii ittiin gorfamanu qabanuuf gorsaafi ragaa ifa galaatu jira.

(68) Mushrikoota irraa gariin Rabbiin Maleykota intala taasifateera jedhan. Waan isaan jedhanu irraa Rabbiin qulqullaahe. Rabbiin waan ofii uume hunda irraa ofgahaadha. Mootummaan samiifi dachii keessaa kan Rabbiiti. Yaa mushrikootaa! jecha keessan kana irratti ragaa hin qabdanu. Ilmaan qabaachuu isaa yemmuu dubbattanu ragaa malee waan hin beekne dubbachuudhaan Rabbirratti jecha cimaa dubbattuu?

(69) Yaa Ergamichaa! isaan Rabbiin ilmaan qaba jechuun soba Rabbirratti dubbatanu waan barbaadanu hin argatanu. Waan sodaatanu irraayis bilisa hin bahanu.

(70) Qananii addunyaa argataa jiranuun hin dagamin. Inni faayidaa xiqqoo baduudha. Sana booda deebiin isaanii garuma keenya. Sababa sobsiisuufi kafaruu isaanii adabbii jabaa isaan dhamdhamsiifna.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Jaalalli Rabbii nama isatti amanee waan inni ajaje raawwatee waan inni dhorke irraa dhorkamee Ergamaa isaas hordofeef jira. Guyyaa Qiyaamaa jaalalleen Rabbii warra amanan qofa. Isaaniifis addunyaa irratti abjuu gaarii ta`een yookiin yeroo du`anu gammachuutu isaaniif jira.
- Olta`iinsi hundumtuu kanuma Rabbii qofa. Inni mootii mootowwaniiti. Wanti isa malee gabbaramu (hundumtuu) soba.
- Gara iimaanaafi tokkichummaa Rabbitti waan nama harkisuuf wantoota inni uume xiinxaluutti nama kakaasuu
- Rabbirra soba kaa`uun dhorkaa akka ta`eefi namni kana godhes akka hin milkoofne akkasumas irra guddaan sobaa Rabbiin ilmoo qaba jechuu akka ta`e.

نصف الحزب ٢٢

۞ وَٱتۡلُ عَلَيۡهِمۡ نَبَأَ نُوحٍ إِذۡ قَالَ لِقَوۡمِهِۦ يَٰقَوۡمِ إِن كَانَ كَبُرَ
عَلَيۡكُم مَّقَامِي وَتَذۡكِيرِي بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَعَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡتُ
فَأَجۡمِعُوٓاْ أَمۡرَكُمۡ وَشُرَكَآءَكُمۡ ثُمَّ لَا يَكُنۡ أَمۡرُكُمۡ عَلَيۡكُمۡ غُمَّةٗ ثُمَّ
ٱقۡضُوٓاْ إِلَيَّ وَلَا تُنظِرُونِ ٧١ فَإِن تَوَلَّيۡتُمۡ فَمَا سَأَلۡتُكُم مِّنۡ أَجۡرٍۖ
إِنۡ أَجۡرِيَ إِلَّا عَلَى ٱللَّهِۖ وَأُمِرۡتُ أَنۡ أَكُونَ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ٧٢
فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيۡنَٰهُ وَمَن مَّعَهُۥ فِي ٱلۡفُلۡكِ وَجَعَلۡنَٰهُمۡ خَلَٰٓئِفَ
وَأَغۡرَقۡنَا ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِنَاۖ فَٱنظُرۡ كَيۡفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلۡمُنذَرِينَ
٧٣ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِۦ رُسُلًا إِلَىٰ قَوۡمِهِمۡ فَجَآءُوهُم بِٱلۡبَيِّنَٰتِ
فَمَا كَانُواْ لِيُؤۡمِنُواْ بِمَا كَذَّبُواْ بِهِۦ مِن قَبۡلُۚ كَذَٰلِكَ نَطۡبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِ
ٱلۡمُعۡتَدِينَ ٧٤ ثُمَّ بَعَثۡنَا مِنۢ بَعۡدِهِم مُّوسَىٰ وَهَٰرُونَ إِلَىٰ فِرۡعَوۡنَ
وَمَلَإِيْهِۦ بِـَٔايَٰتِنَا فَٱسۡتَكۡبَرُواْ وَكَانُواْ قَوۡمٗا مُّجۡرِمِينَ ٧٥
فَلَمَّا جَآءَهُمُ ٱلۡحَقُّ مِنۡ عِندِنَا قَالُوٓاْ إِنَّ هَٰذَا لَسِحۡرٞ مُّبِينٞ ٧٦
قَالَ مُوسَىٰٓ أَتَقُولُونَ لِلۡحَقِّ لَمَّا جَآءَكُمۡۖ أَسِحۡرٌ هَٰذَا وَلَا يُفۡلِحُ
ٱلسَّٰحِرُونَ ٧٧ قَالُوٓاْ أَجِئۡتَنَا لِتَلۡفِتَنَا عَمَّا وَجَدۡنَا عَلَيۡهِ ءَابَآءَنَا
وَتَكُونَ لَكُمَا ٱلۡكِبۡرِيَآءُ فِي ٱلۡأَرۡضِ وَمَا نَحۡنُ لَكُمَا بِمُؤۡمِنِينَ ٧٨

(71) Yaa Ergamichaa! mushrikoota warra sobsiisanu kana irratti seenaa Nabi Nuuh yeroo inni ummata isaatiin: yaa ummata kiyya! isin gidduu jiraachuun kiyya isinitti kan cimu yoo ta`eefi keeyyattoota Rabbiitiin isin gorsuun kiyyas yoo isinitti jabaatee na ajjeesuu murteeffattan, hamaa isin yaaddan akka Rabbiin balleessu isa qofa irratti hirkadhe. Kanaafuu murtee keessan murteeffadhaa. Na balleesuufis kutadhaa. Wantoota gabbartanuunis of gargaarsifadhaa. Sana booda yaadni keessan dhokataafi wallaalamaa hin ta`in. Booda na ajjeesuuf erga maryattanii waan murteeffattan sana raawwachutti deemaa. Hanga libsuu ijaallee hin tursiisinaa.

(72) Waamicha kiyya irraa yoo garagaltan, dhugumaan ergaa Rabbii kiyyaa isin qaqqabsiisuuf mindaa tokkollee akkan isin hin gaafanne bartanii jirtu. Natti amantanus yookiin kafartanus mindaan koo Rabbuma bira qofa jira. Rabbiin isaan bulee hojii gaarii hojjachuu na ajaje.

(73) Ummanni isaa isa dhugeessuu dhiisanii isa sobsiisan. Achiin isaafi mu`uminoota isaa waliin jiranu doonii irratti nagaa goonee bakka bu`aa warra darbanii isaan goone. Warra ragaa innii ittiin dhufe sobsiise bishaaniin balleessine. Egaa Yaa Ergamichaa! xumurri ummata Nabi Nuuhi isaan akeekkachiisa ture maal akka ta`e ilaali.

(74) Booda Nabi Nuuh erga barri dheeraan darbee Ergamoota gara ummattoota isaaniitti ergine. Ergamoonni sunis ummata isaaniitti ragaa adda addaatiin dhufan. Duraan Ergamoota sobsiisuu irra waan turaniif fedhii amanuu hin qabanu. Achiin Rabbiin qalbii isaanii irratti aguuge. Egaa akkuma qalbii warra duraan kafare irratti aguugne, bara hundaa bakka hundatti qalbii warra kafaree daangaa darbe irratti ni aguugna.

(75) Ergamoonni kun darbanii bara dheeraan booda Muusaafi obboleessa isaa Haaruuniin mootii Misraa kan ta`e sana gara Fir`awniifi ummata isaa warra gurguddootti ergine. Ragaa dhugaa ta`uu isaanii ibsu waliin isaan ergine. Waan isaan ittiin dhufanitti amanuu dhiisanii of guddisan. Sababa Rabbitti kafaruufi Ergamoota sobsiisuu isaaniitiin ummata badii dalagu ta`an.

(76) Firawniifi gurguddoota ummata isaa irraa ta`anitti yeroo amantaan Muusaafi Haaruun ittiin dhufan isaan qaqqabu, ragaan Muusaan ittiin dhufe sun falfala malee dhugaa miti jedhan.

(77) Muusaan jecha isaanii kana mormee: yeroo dhugaan isinitti dhufu falfala jettuu? Lakkisaa! Innii falfalaa miti. An namni falfala hojjatu akka hin milkoofne utuun beekuu akkamittin ittiin dhufa?

(78) Achiin ummanni Muusaa akkana jechuun deebii kennan: amantaa nuti abbootii keenya irratti agarre irraa nu deebisuuf akkasumas mootummaan siifi obboleessa keetii akka ta`uu jecha falfala kanaan nutti dhufte waan ta`eef ergamoota Rabbirraa gara keenyatti ergamtan ta`uu keessan isiniif hin mirkaneessinu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Meeshaan mu`uminaa yeroo diinaan walgahu Rabbitti hirkachuu akka ta`e
- Ergamoota sobsiisuufi kufrii irratti dawwamuun qalbiin namaa akka hin amanneefi akka aguugamu akka taasisuu
- Haalli diinota Ergamoota Rabbii tokko akka ta`eefi qajeelumaan sihriidha akka jedhanu
- Namni falfala hojjatu akka hin milkoofne

وَقَالَ فِرۡعَوۡنُ ٱئۡتُونِي بِكُلِّ سَٰحِرٍ عَلِيمٖ ٧٩ فَلَمَّا جَآءَ ٱلسَّحَرَةُ
قَالَ لَهُم مُّوسَىٰٓ أَلۡقُواْ مَآ أَنتُم مُّلۡقُونَ ٨٠ فَلَمَّآ أَلۡقَوۡاْ قَالَ
مُوسَىٰ مَا جِئۡتُم بِهِ ٱلسِّحۡرُۖ إِنَّ ٱللَّهَ سَيُبۡطِلُهُۥٓ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يُصۡلِحُ
عَمَلَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ٨١ وَيُحِقُّ ٱللَّهُ ٱلۡحَقَّ بِكَلِمَٰتِهِۦ وَلَوۡ كَرِهَ
ٱلۡمُجۡرِمُونَ ٨٢ فَمَآ ءَامَنَ لِمُوسَىٰٓ إِلَّا ذُرِّيَّةٞ مِّن قَوۡمِهِۦ عَلَىٰ
خَوۡفٖ مِّن فِرۡعَوۡنَ وَمَلَإِيْهِمۡ أَن يَفۡتِنَهُمۡۚ وَإِنَّ فِرۡعَوۡنَ لَعَالٖ
فِي ٱلۡأَرۡضِ وَإِنَّهُۥ لَمِنَ ٱلۡمُسۡرِفِينَ ٨٣ وَقَالَ مُوسَىٰ يَٰقَوۡمِ إِن
كُنتُمۡ ءَامَنتُم بِٱللَّهِ فَعَلَيۡهِ تَوَكَّلُوٓاْ إِن كُنتُم مُّسۡلِمِينَ ٨٤
فَقَالُواْ عَلَى ٱللَّهِ تَوَكَّلۡنَا رَبَّنَا لَا تَجۡعَلۡنَا فِتۡنَةٗ لِّلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ
٨٥ وَنَجِّنَا بِرَحۡمَتِكَ مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلۡكَٰفِرِينَ ٨٦ وَأَوۡحَيۡنَآ إِلَىٰ مُوسَىٰ
وَأَخِيهِ أَن تَبَوَّءَا لِقَوۡمِكُمَا بِمِصۡرَ بُيُوتٗا وَٱجۡعَلُواْ بُيُوتَكُمۡ
قِبۡلَةٗ وَأَقِيمُواْ ٱلصَّلَوٰةَۗ وَبَشِّرِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ٨٧ وَقَالَ مُوسَىٰ
رَبَّنَآ إِنَّكَ ءَاتَيۡتَ فِرۡعَوۡنَ وَمَلَأَهُۥ زِينَةٗ وَأَمۡوَٰلٗا فِي ٱلۡحَيَوٰةِ
ٱلدُّنۡيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّواْ عَن سَبِيلِكَۖ رَبَّنَا ٱطۡمِسۡ عَلَىٰٓ أَمۡوَٰلِهِمۡ
وَٱشۡدُدۡ عَلَىٰ قُلُوبِهِمۡ فَلَا يُؤۡمِنُواْ حَتَّىٰ يَرَوُاْ ٱلۡعَذَابَ ٱلۡأَلِيمَ ٨٨

(79) Fir`awn nama falfala akkaan beeku naa fidaa jedhe.

(80) Yeroo isaan falfaltota fidanu Muusaan akka Rabbiin injifannoo isaa kennutti amanatee, yaa falfaltoota! Waan darbattanu sana darbadhaa isaaniin jedhe.

(81) Falfala isaanii yeroo darbatanu Muusaan: wanti isin mul`iftan falfala. Waan isin hojjattan kana Rabbiin soba taasisuuf deema. Isin falfala hojjattanuun lafa irratti badii babal`iftu. Rabbiin hojii warra badii dalaguu hin bareechu.

(82) Rabbiin haqa ni mirkaneessa. Jecha isaa duraan barreessee dabarseefi jechoota isaatiin akkasumas ragaalee isaa ifa gala ta`aniin ni raggaasisa. Utuma kaafiroonniifi warri badii dalaganu jibbaniillee.

(83) Gurra isaanii duuchatan. Muusaan ragaa mul`ataa ta`een dhufuu isaa waliin dargaggoo ummata Muusaa irraa ta`an malee namni Muusaatti amane hin jiru. Dubbiin isaanii yoo beekame Firawniifi hordoftoonni isaa tarkaanfii isaan irratti fudhatanuun iimaana irraa akka gara isaan hin galchine sodaataa amanan. Fir`awn kan of guddisuufi ummata Misraa kan acuucu ture. Inni kufriifi Ilmaam Israa`iil ajjeesuu akkasumas adabbii adda addaa isaan irratti fudhachuun daangaa kan darbe ture.

(84) Muusaan ummata isaatiin yoo dhugumaan Rabbitti amantanii muslimoota taatan Rabbuma qofa irratti hirkadhaa. Rabbitti hirkachuun hamaa isin irraa deebisee waan gaarii isinii fida waan ta`eef.

(85) Muusaaf tole jedhanii “Rabbirratti hirkanne. Yaa Gooftaa keenya! amantaa keenya irraa ajjechaa, adabbiifi nu gowwomsuun akka isaan gara nu hin galchine kaafiroota nurratti hin moosisin” jedhan.

(86) Yaa Gooftaa keenya! Dhugumaan gabra nu godhachuu waliin adabbiifi ajjechaadhaan nu rakkisanii jiru waan ta`eef rahmata keetiin harka isaanii keessaa nu baasi.

(87) Rabbiin gabbaruuf jecha ummata keessaniif manneen filadhaatii qopheessaa. Mana keessanis gara qiblaatti (Baytal Maqdisitti) kan garagale taasisaa. Salaatas seeraan salaataa jechuun Muusaafi Haaruunitti beeksisa goone. Yaa Muusa! Mu`uminoota tumsaafi gargaarsa Rabbiitiin akkasumas diina isaanii balleessee akka isaan bakka buusu itti himuun isaan gammachiisi.

(88) Muusaanis: yaa Gooftaa keenya! Fir`awniifi deeggartoota isaatiif addunyaa kana irratti faaya adda addaafi horii kenniteetta. Garuu si galateeffataa hin jiranu. Hinumaa karaa kee irraa namoota jallisuuf ittiin gargaaraman. Yaa Gooftaa keenya! guyyaa amanuun isaan hin fayyadne yeroo adabbii laalessaa argan malee hin amananu waan ta`eef horii isaanii haqi. Balleessi. Qalbii isaaniis gogduu taasisi jedhe.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Gargaarsa Rabbii amanachuuniifi isatti hirkachuun haala mu`umina cimaa ta`uu akka qabu
- Du`aa`iin haala namoota Rabbitti hirkatanuu waan ta`eef guddisee barbaachisaa ta`uu isaa
- Barbaachisummaa salaataa jabeessuufi amantaa samii dhufe hunda keessatti haala kamuu irratti ishee eeggachuun dirqama akka ture
- Nama nama miidhu irratti du`aa`ii kadhachuun akka danda`amu

قَالَ قَدۡ أُجِيبَت دَّعۡوَتُكُمَا فَٱسۡتَقِيمَا وَلَا تَتَّبِعَآنِّ سَبِيلَ
ٱلَّذِينَ لَا يَعۡلَمُونَ ٨٩ ۞ وَجَٰوَزۡنَا بِبَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ ٱلۡبَحۡرَ فَأَتۡبَعَهُمۡ
فِرۡعَوۡنُ وَجُنُودُهُۥ بَغۡيٗا وَعَدۡوًاۖ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَدۡرَكَهُ ٱلۡغَرَقُ
قَالَ ءَامَنتُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱلَّذِيٓ ءَامَنَتۡ بِهِۦ بَنُوٓاْ إِسۡرَٰٓءِيلَ
وَأَنَا۠ مِنَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ٩٠ ءَآلۡـَٰٔنَ وَقَدۡ عَصَيۡتَ قَبۡلُ وَكُنتَ
مِنَ ٱلۡمُفۡسِدِينَ ٩١ فَٱلۡيَوۡمَ نُنَجِّيكَ بِبَدَنِكَ لِتَكُونَ لِمَنۡ
خَلۡفَكَ ءَايَةٗۚ وَإِنَّ كَثِيرٗا مِّنَ ٱلنَّاسِ عَنۡ ءَايَٰتِنَا لَغَٰفِلُونَ
٩٢ وَلَقَدۡ بَوَّأۡنَا بَنِيٓ إِسۡرَٰٓءِيلَ مُبَوَّأَ صِدۡقٖ وَرَزَقۡنَٰهُم مِّنَ
ٱلطَّيِّبَٰتِ فَمَا ٱخۡتَلَفُواْ حَتَّىٰ جَآءَهُمُ ٱلۡعِلۡمُۚ إِنَّ رَبَّكَ يَقۡضِي
بَيۡنَهُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ فِيمَا كَانُواْ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَ ٩٣ فَإِن كُنتَ فِي شَكّٖ
مِّمَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ فَسۡـَٔلِ ٱلَّذِينَ يَقۡرَءُونَ ٱلۡكِتَٰبَ مِن
قَبۡلِكَۚ لَقَدۡ جَآءَكَ ٱلۡحَقُّ مِن رَّبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡمُمۡتَرِينَ ٩٤
وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ
٩٥ إِنَّ ٱلَّذِينَ حَقَّتۡ عَلَيۡهِمۡ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤۡمِنُونَ ٩٦
وَلَوۡ جَآءَتۡهُمۡ كُلُّ ءَايَةٍ حَتَّىٰ يَرَوُاْ ٱلۡعَذَابَ ٱلۡأَلِيمَ ٩٧

ثلاثة أرباع الحزب ٢٢

(89) Yaa Muusaa! Yaa Haaruun! Fir`awniifi hordoftoota isa irratti kadhaan isin kadhattan qeebalameera waan ta`eef amantaa keessan irratti gadi dhaabadhaa. Karaa warra wallaalaa haqa hin beeknee hordofuun irraa hin dabinaa.

(90) Ilmaan Israa`iiliif nagaan galaana irra darbuu laaffifneerra. Achiin Fir`awniifi waraanni isaa haala miidhaafi daangaa darbuuf jecha isaan qaqqaban. Yeroo galaanni isatti jigee, hafuu irraa garaa muree, bishaan isa nyaatu: wanti dhugaan gabbaramu Rabbii isa Ilmaan Israa`iil itti amante malee akka hin jirre amane. Anis warra ibaadaadhaan Rabbitti butame irraayi jedhe. Duuti dhufnaan tawbachuun tawbata namaa qeebaltii waan dhabsiisuuf Rabbiin akkana jedhe:

(91) Reef jireenya irraa abdii kuttee amantaa? Dhugumaan duraan odoo adabbiin hin bu`in kufriifi karaa Rabbii irraa namoota deebisuun ajaja Rabbiin cabsitee turte. ofii jallattee nama biraas jallisuu keetiin warra badii dalaganu irraa turte.

(92) Yaa Fir`awn! har'a namoonni booda kee dhufanu akka siin gorfamanuu jecha galaana keessaa si baafnee bakka ol fuudhamaa irra si keenya. Irra hedduun namaa ragaafi wantoota dandeettii keenyatti akeekanu irraa dagattoota.

(93) Dhugumaan Ilmaan Israa`iil biyya barakaa Shaamiin keessatti qubsuma faarfamaafi bakka jaallatamaa isaan qubachiifneerra. Waan eeyyamamaa gaarii ta`e irraa isaaniif kennine. Amantaa isaanii ilaalchisee hanga Qur`aanni bu`ee haala Muhammad (saw) irraa waan isaan Tawraatiin keessatti dubbisanii beekanuun itti dhufutti gargar hin baane. Yeroo isaan kana mormanu biyyi isaanii harkaa fuudhamte. Yaa Ergamichaa! Rabbiin kee Guyyaa Qiyaamaa waan isaan irratti waldhaban ilaalchisee murtee godha. Isa haqa qabus isa hin qabnes hundaafuu waan inni argachuu qabu ni mindeessa.

(94) Yaa Ergamichaa! Qur`aana irraa waan nuti sitti buufne irratti yoo shakkii qabaatte Yahuudotaa irraa warra amanee Tawraatiin dubbise; akkasumas Nasaaraa warra Injiiliin dubbises gaafadhu. Kitaaba lachan irratti haala Nabi Muhammad (saw) waan arganiif wanti sirratti buufame kun haqa ta`uu isaa sitti himu; kanaafuu isaan gaafadhu. Dhugaan shakkii hinqabne Rabbii kee biraa sitti dhufeera; kanaafuu warra shakkanu irraa hin ta`in.

(95) Warra ragaa Rabbii sobsiisan irraa hin ta`in. Yoo kana goote warra Sababa kufriitiin lubbuu ofii badii irra fiduun hoonga'an irraa taata. Akeekkachiifni kun hundii balaa shakkiiniifi sobsiisuun qabu mul`isuuf malee Nabiyyiin (saw) kana irraa eegamaadha.

(96) Warri kufrii irratti du`u jechuun isaan irratti mirkanaa`e tasuma hin amananu.

(97) Ragaan kamuu yoo isaanitti dhufe hanga adabbii laalessaa arganutti hin amananu. Yeroo sana amanuun isaan hin fayyadu.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Karaa warra jallatanii hordofuu dhiisanii amantaa irratti gadi dhaabbachuun dirqama akka ta`e
- Namni yeroo lubbuun isaa baatu yookiin adabbii argee amanu tawbanni isaa akka hin qeebalamne
- Yahuudoonniifi Nasaaraan sifata Nabiyyii (saw) odoo beekanuu kufriifi xiiqii jecha akka amanuu didan

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ ءَامَنَتْ فَنَفَعَهَآ إِيمَٰنُهَآ إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ
لَمَّآ ءَامَنُوا۟ كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ ٱلْخِزْىِ فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا
وَمَتَّعْنَٰهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ٩٨ وَلَوْ شَآءَ رَبُّكَ لَءَامَنَ مَن فِى ٱلْأَرْضِ
كُلُّهُمْ جَمِيعًا ۚ أَفَأَنتَ تُكْرِهُ ٱلنَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا۟ مُؤْمِنِينَ
٩٩ وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَن تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۚ وَيَجْعَلُ ٱلرِّجْسَ
عَلَى ٱلَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ١٠٠ قُلِ ٱنظُرُوا۟ مَاذَا فِى ٱلسَّمَٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضِ ۚ وَمَا تُغْنِى ٱلْءَايَٰتُ وَٱلنُّذُرُ عَن قَوْمٍ لَّا يُؤْمِنُونَ
١٠١ فَهَلْ يَنتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ ٱلَّذِينَ خَلَوْا۟ مِن قَبْلِهِمْ ۚ
قُلْ فَٱنتَظِرُوٓا۟ إِنِّى مَعَكُم مِّنَ ٱلْمُنتَظِرِينَ ١٠٢ ثُمَّ نُنَجِّى
رُسُلَنَا وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ۚ كَذَٰلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نُنجِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ١٠٣
قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِن كُنتُمْ فِى شَكٍّ مِّن دِينِى فَلَآ أَعْبُدُ ٱلَّذِينَ
تَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ وَلَٰكِنْ أَعْبُدُ ٱللَّهَ ٱلَّذِى يَتَوَفَّىٰكُمْ ۖ وَأُمِرْتُ
أَنْ أَكُونَ مِنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ ١٠٤ وَأَنْ أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا
وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ ٱلْمُشْرِكِينَ ١٠٥ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا
يَنفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۖ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِّنَ ٱلظَّٰلِمِينَ ١٠٦

(98) Biyya nuti Ergamoota keenya itti ergine keessaa odoo adabbii hin argin amananii iimaanni isaanii kan isaan fayyade hin argamne. Ummata Yuunus qofatu yeroo isaan iimaana dhugaa ta`e amananu adabbii addunyaa irratti isaan xiqqeessu isaan irraa deebifnee hanga beellamni isaanii (addunyaa irraa) dhumutti isaan qanansiifne.

(99) Yaa Ergamichaa! namni lafa irra jiru hundumtuu akka amanu odoo Rabbiin fedhee silaa ni amanu ture; haa ta`u malee, ogummaa isaatiin kana hin feene. Nama fedhes haqa irratti hundaahee ni jallisa. Nama fedhes tola isaatiin isa qajeelcha. Akka isaan amananuu jecha namoota dirqisiisuuf dandeettii hin qabdu. Akka isaan amananu gochuun harka Rabbii qofa jira.

(100) Lubbuun tokko yoo Rabbiin isheedhaaf fedhe malee ofumaan amanuu hin dandeessu. Iimaanni fedhii Rabbiitiin malee hin argamu. Lubbuun kee isaan irratti hin gaddin. Rabbiin warra ragaawwan, ajajootaafi wantoota inni dhowwe (hin eegganne) irratti azaabaafi xinneenya ni taasisa.

(101) Yaa Ergamichaa! mushrikoota warra mu`ujizaa si gaafatanuun: tokkichummaafi dandeettii Rabbiitti waan isin qajeelchu ragaa samiifi dachii keessa jiru ilaalaa jedhiin. Waan kufrii irratti dawwamanii jiranuuf ummata amanuuf of hin qoopheessine irratti ragaafi mu`ujizaa buusuun akkasumas Ergamoota erguun waa hin fayyadu.

(102) Warri sobsiisanu kun adabbii irraa waan Rabbiin ummattoota duraanii irratti buuse malee wanti isaan eeganu jiraa? Yaa Ergamichaa! adabbii Rabbii eegaa anis isin waliin beellama Rabbii kootii warra eegu irraayi jedhiin.

(103) Sana booda adabbii isaanitti buufnee ergamoota keenyaafi warra isaanitti amane nagaa goone. Wanti ummata isaanii tuqe isaan hin tuqne. Akkuma ergamootaafi warra isaanitti amane nagaa goone, Ergamaa Rabbifi warra isaa waliin amane nagaa gochuun nurratti dirqama.

(104) Yaa Ergamichaa! akkana jedhiin: yaa namootaa! Amantaa ani itti isin waamaaru irraa shakkii yoo qabaattan inni amantaa tokkichummaa Rabbiiti. An immoo amantaan keessan badaa ta`uu mirkaneeffadhee waanin jiruuf isa hin hordofu. Wantoota isin Rabbii gaditti gabbartanus hin gabbaru. Garuu Rabbii isa isin ajjeesu sana qofan gabbara. Innis mu`uminoota warra isaaf ibaadaa qulqulleessanu irraa ta`uutti na ajaje.

(105) Amantaa hunda dhiisee akkan gara amantaa haqaatti butadhee isuma irratti gadi dhaabbadhu na ajaje. Warra isa bira waa qabanu irraa akkan hin taane na dhorke.

(106) Yaa Ergamichaa! Rabbii gaditti dhakaafi muka waan kana malee jirus waan si hin fayyadneefi si hin miine hin waammatin. Yoo gabbarte warra haqa Rabbiifi haqa ofiitti darbanii miidhaa raawwatanu irraa taata.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Namtokko sadarkaan isaa ol fuudhamuufi addunyaattis qanani`uuf iimaanni sababa akka ta`e
- Iimaana nama fudhachiisuun dandeettii eenyuullee akka hin taaneefi fedhii Rabbii qofa irratti akka hundaahu
- Nama kufrii isaa irraa hin deebine mu`ujizaafi akeekkachiifni akka isa hin fayyadne.
- Amantaa dhugaa irratti gadi dhaabbachuun akkasumas shirkiifi diinii sobaa irraa guddisanii fagaachuun dirqama akka ta`e.

وَإِن يَمۡسَسۡكَ ٱللَّهُ بِضُرّٖ فَلَا كَاشِفَ لَهُۥٓ إِلَّا هُوَۖ وَإِن يُرِدۡكَ
بِخَيۡرٖ فَلَا رَآدَّ لِفَضۡلِهِۦۚ يُصِيبُ بِهِۦ مَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦۚ
وَهُوَ ٱلۡغَفُورُ ٱلرَّحِيمُ ١٠٧ قُلۡ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ قَدۡ جَآءَكُمُ ٱلۡحَقُّ
مِن رَّبِّكُمۡۖ فَمَنِ ٱهۡتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهۡتَدِي لِنَفۡسِهِۦۖ وَمَن ضَلَّ
فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيۡهَاۖ وَمَآ أَنَا۠ عَلَيۡكُم بِوَكِيلٖ ١٠٨ وَٱتَّبِعۡ مَا يُوحَىٰٓ
إِلَيۡكَ وَٱصۡبِرۡ حَتَّىٰ يَحۡكُمَ ٱللَّهُۚ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلۡحَٰكِمِينَ ١٠٩

ترتيبها ١١ — سُورَةُ هُودٍ — آياتها ١٢٣

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

الٓرۚ كِتَٰبٌ أُحۡكِمَتۡ ءَايَٰتُهُۥ ثُمَّ فُصِّلَتۡ مِن لَّدُنۡ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ١
أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَۚ إِنَّنِي لَكُم مِّنۡهُ نَذِيرٞ وَبَشِيرٞ ٢ وَأَنِ ٱسۡتَغۡفِرُواْ
رَبَّكُمۡ ثُمَّ تُوبُوٓاْ إِلَيۡهِ يُمَتِّعۡكُم مَّتَٰعًا حَسَنًا إِلَىٰٓ أَجَلٖ مُّسَمّٗى وَيُؤۡتِ
كُلَّ ذِي فَضۡلٖ فَضۡلَهُۥۖ وَإِن تَوَلَّوۡاْ فَإِنِّيٓ أَخَافُ عَلَيۡكُمۡ عَذَابَ يَوۡمٖ
كَبِيرٍ ٣ إِلَى ٱللَّهِ مَرۡجِعُكُمۡۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٌ ٤ أَلَآ إِنَّهُمۡ
يَثۡنُونَ صُدُورَهُمۡ لِيَسۡتَخۡفُواْ مِنۡهُۚ أَلَا حِينَ يَسۡتَغۡشُونَ ثِيَابَهُمۡ
يَعۡلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعۡلِنُونَۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ٥

(107) Yaa Ergamichaa! yoo Rabbiin balaa tokkoon si tuqee of irraa deebisuu feete, isa malee wanti sirraa fuudhu hin jiru. Waan gaarii ta`es yoo sii kenne, tola isaa wanti si dhowwachuu danda`u hin jiru. Gabroota isaa irraa nama fedheef tola isaa ni kenna. Kan isa balfu hin jiru. Gabroota isaa irraa nama tawbateef kan akkan dhiisuufi kan akkan mararfatuudha.

(108) Yaa Ergamichaa! akkana jedhiin: yaa namootaa! Qur`aanni haala Rabbii keessan biraa bu`een isinitti dhufeera. Namni qajeelee isattis amane faayidaan isaa isumaafi. Rabbiin ibaadaa gabroota isaa irraa of gahaadha. Namni jallates jallinni isaa isuma qofa miidha. Badiin gabroota isaa Rabbiin hin miidhu. Hojii keessan eeguuf isin irratti kanan ramadame hin taane. Qormaanni keessanis isheerra jira.

(109) Yaa Ergamichaa! waan Rabbiin kee sitti buuse hordofi. Rakkoo namoota si faallessee irratti obsi. Akka qaqqabsiiftu waan ajajamte qaqqabsiisi. Hanga Rabbiin addunyaa irratti injifannoo sii kennee gidduu keessanitti murtii godhutti obsi. Yoo isaan kufrii irratti du`an aakhiraatti isaan adaba.

BOQONNAA HUUD

- Isheen suuraa Makkaati -

Kaayyoo Suurattii:

ummata isaanii warra sobsiise wajjin falmuu ilaalchisee deemsi ergamootaa akkam akka ture ibsuudha.

Ibsa suurattii:

(1) (Aliif, Laam, Raa): kan akka ishee ilaalchisee ibsi suuraa Albaqaraaaa keessatti dabarfateera. Qur`aanni kitaaba hiikaafi kaa`umsi isaa toleedha. Isa keessatti hir`inaafii qaawwa hin agartu. Ergasii waan eeyyamameefi waan dhorkame, waadaafi akeekkachiisa, akkasumas seenaafi wantoota biraas dubbachuun ifa galfame. Rabbii isa waan hojjatuufi seera baasu hunda keessatti ogeessa ta`e (biraa buufame). Haala gabroota isaatiifi waan isaaniif tolu ni beeka.

(2) Keeyyattoonni Muhammad (saw) irratti buufamte kun ergaan ishee Rabbii waliin kan biraa akka hin gabbarre gabroota dhorkuudha. Yaa namootaa! yoo kafartanii badii dalagdan adabbii Rabbiitiinan isin akeekkachiisa. Yoo amantanii sharii`aa isaatiin hojjattan mindaadhaan isin gammachiisa.

(3) Yaa namootaa! badii keessaniif dhiifama gooftaa keessanii barbaadaa. Waan irraa gabaabbattaniif gaabbiin gara isaa deebi`aa. (yoo kana gootan) Hanga beellamni keessan dhumutti addunyaa irratti jiruu gaarii isin jiraachisaa. Nama isaan buluu irratti caalina qabu hundaafuu mindaa isaa odoo hin hir`isin ni kennaaf. Waan Rabbiin biraa isinitti dhufetti amanuu irraa yoo gara galtan, adabbii guyyaa guddaa Guyyaa Qiyaamaa isiniif sodaadha.

(4) Yaa namoota! Guyyaa Qiyaamaa deebiin keessan garuma Rabbii qofa. Inni waan hunda irratti danda`aadha. Erga isin duutanii booda isin fayyisee isin qormaatuun isatti hin ulfaatu.

(5) Hubadhaa! Mushrikoonni kun shakkii isaan keessa jiru Rabbirraa dhoksuuf jecha qoma isaanii dabsu. Hubadhaa! Yeroo isaan uffataan mataa isaanii haguuggatanu sana waan isaan dhoksaniifi mul`isanu Rabbiin ni beeka. Inni waan qomni namaa dhoksitu ni beeka.

Waan keeyyattoota darban iraa fudhatamu:

- Gaariinis hamaanis akkasumas faayidaafi miidhaan Rabbiin harka qofa jira.
- Qur`aanaafi sunnaa hordofuun, rakkoo irratti obsuufi furmaata Rabbirraa eeguun dirqama akka ta`e
- Keeyyanni Qur`aanaa haalaan kan tolee kaa`ame waan ta`eef hanqinnifi dogongorri keessatti akka hin argamne, seerri isa keessa jirus guutummaan guutuutti kan adda baafamee ibsame ta`uu isaa
- Waan fedhan argatanii waan sodaatanu irraa nagaa ta`uuf badii hojjatan irraa tawbataafi gaabbiitti arifachuun dirqama akka ta`e